РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
"LIBERTY"
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 21-го лютого 1918. Ч. 22. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Thursday, February 21, 1918. No. 22.

НАСТУП НІМЦЇВ НА РОСІЙСЬКІМ ФРОНТЇ.

Українцї візвали Нїмцїв на поміч проти большевиків. — Двинск і Луцк занятї.

Лєнін і Троцький годять ся на заключенє мира з Нїмеччиною.

Чутка про поваленє власти большевиків; Чернов мав обняти провід.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

БОРОТЬБА УКРАЇНИ ПРОТИ БОЛЬШЕВИКІВ.

(Повисше наведені телеграми відносять ся до подій, які мали зайти на Україні, а передівсім в Киеві в днях від 5. до 12. лютого. Як властиво мають ся справа під теперішну пору, напевно не знати, бо вісти, які надходять з Росії, є скупі і часто суперечні. Також треба памятати, що всі понизше наведені вісти походять виключно з большевицьких жерел.

Зі всіх однак вістий можна припускати, що домашна війна по містах на Україні, а передівсім у Киеві, триває без перестанку дальше. Також можна припускати, що Київ переходив кілька разів з одних рук до других і відси жерело ріжних суперечних вістий.

На кождий случай, хочби тепер Київ і находив ся ще в руках большевиків, то се має лише тимчасове значінє, бо, чи скорше чи пізнійше, Україна буде освобождена від наїзду московських бандитів і чорносотенців).

Підчас битви в Киеві дня 8. лютого було 4.000 убитих і 7.000 ранених.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 20, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЛОНДОН, 18. лютого. — Телеграми з Петрограду, значно опізнені з причини переваня телеграфічного получення у Фінляндії, почали тепер надходити. Вони доносять про дуже кроваві битви, які розіграли ся на Україні між війсками Української Центральної Ради, котра заключила мир з центральними державами, а війсками революційними, які одержали великі скріпленя від большевицького правительства в Петрограді.

Крована битва в Киеві.

З тих вістий виходить, що Київ, столиця України, був занятий большевиками в пятницю, дня 8. лютого; втрати оцінювано на 4.000 убитих і 7.000 ранених.

Вісти про здобутє большевиками Киева містили ся в урядових звітах большевицької головної кватири. Війска „савєту" під командою ген. Муравієва, який з початком останної революції відніс побіду над війсками Керенського, війшли до міста; українські війска уступили з Киева, освободивши большевицькі власти, які вони кілька днів передтим були увязнили.

Кореспонденти петроградських часописий, описуючи положенє в Киеві, оповідають, що пануючий заколот, смерть і знищенє можна би порівнати хиба зі звісним погромом Жидів в 1906 році.

В четвер, дня 6. лютого, коли то відбувала ся найзавзятійша битва, літаки бомбардували доми. З вікон і дахів стріляно також. Убиті і ранені вкрили улиці міста. Товпи хулїганів перебігали по них, не вдержуючи ся. Міська дума робила стараня в справі заключеня розему оружа, але надармо.

„Після упадку Киева, — говорить ся в урядовім рапорті — українські відділи поховали ся в ріжних частях міста. В два дні пізнійше вони згромадили ся під проводом українських офіцирів і козаків та почали стріляти в ріжних частях міста. В протягу дводневної боротьби полягло з причини сеї неоправданої стрілянини 400 мешканців.

„Масакра дійшла до самого вершка, коли дня 5. лютого українські війска під командою козацького генерала почали бомбардувати дільницю міста, замешкалу робітничою верствою. Енергічна акція зі сторони революційних робітників і жовнірів здавила остаточно се повстанє і прогнала реакціонерів з міста".

Після занятя Киева дивізія большевицької артилерії з відділом кінноти зробила напад на монастир Печерської Лаври, останну твердиню війск Ради. Инші будинки знищено і залога піддала ся. Проча частина української армії, як се доносить звіт, зістала зловлена між дві колюмни большевиків і піддала ся, коли їй вийшла амуніція.

Приказ большевиків увязнити членів Ради і делеґації.

ЛОНДОН, 19. лютого. — Дальші спізнені телеґрами, які тут нині надійшли з Петрограду, подають дальші подробиці про недавні події в Росії.

Урядова телеґрама пресової аґенції з дня 12. лютого доносить, що правительство большевиків видало було приказ увязнити всіх членів Української Центральної Ради і української делеґації, яка брала участь на мировій конференції в Берестю Литовськім, включаючи голову делеґації, Голубовича, і поставити їх перед суд за зраду народу. На підставі сього розказу кілька осіб в Киеві арештовано, прочі утікли до Бердичева.

Москалї палять збіже і нищать засіви.

АМСТЕРДАМ, 18. лютого. — „Ґерманія" одержала вісти з України, **що большевики, ведучи наїздну війну, палять склади зі збіжем і систематично нищать насінє, переорюючи поля.**

Українці просять німецький нарід о поміч проти московських бандитів.

АМСТЕРДАМ, 19. лютого. — **Українська делеґація в Берестю Литовськім видала відозву до німецького народу,** як се доносить телеґрама з Берліна, **представляючи, що російські большевики і наймлені банди червоної сторожі з півночи получили ся з дезертирами російської армії під командою бувших жандармів і нападають на українські землї та нищать, палять і рабують міста.**

У відозві заявляє українська делеґація, що петроградське правительство говорило неправду, представляючи сей рух яко повстанє українського народу проти Української Центральної Ради, яко тіла буржуазійного.

„**Властивим наміром большевиків,** говорить ся у відозві, є **поневолити Україну і вислати її збіжеві засоби на північ.** В сій тяжкій боротьбі оглядаемо ся за помочию, сильно переконані, що мирний і люблячий лад німецький нарід не буде байдужний супроти нашого нещастя. Німецька армія, стоячи на крилї нашого північного ворога, має силу помогти нам і при помочи інтервенції охоронити нашу північну границю перед дальшими нападами ворога. Ми віримо, що в сю чорну годину наш голос буде вислуханий".

УКРАЇНА ЗАКЛЮЧИЛА СОЮЗ З РУМУНІЄЮ.

Українсько-румунські війска заняли Кишинів, столицю Бесарабії.

ПЕТРОГРАД, 15. лютого. — **Нинішні вісти доносять, що Румунія війшла в союз з правительством України, яке противить ся большевикам, та утворили спільну армію,** включно з кількома російськими батальонами і більшим числом українських полків під командою ґен. Щербачева.

Сі війска заняли Кишинів, столицю Бесарабії, але були приневолені уступити під напором большевиків в Тераспôлю (над Дністром).

Вісти доносять, що румунська ескадра кружляків піднесла ворохобню і перейшла на сторону російських большевиків. На приказ ґен. Щербачева значне число збунтованих Румунів розстріляно.

Перше читанє мирового договору з Україною.

АМСТЕРДАМ, 18. лютого. — Після донесеня кольонської „Фолькс-Цайтунґ" др. Кільман буде промовляти у вівторок в німецькім парляменті з нагоди першого читаня мирового договору з Україною.

Війна проти Росії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 20, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

НІМЕЧЧИНА ПОСИЛАЄ ПОМІЧ УКРАЇНІ.

Німецькі війска розпочали наступ в напрямі Двинска і Киева.

БЕРЛІН, 18. лютого. — На російськім фронтї розпочали ся нині воєнні операції наново. Німецькі війска перейшли ріку Двину.

Нинішний урядовий німецький звіт звучить:

„Нині в полудне розпочали ся воєнні операції на російськім фронтї наступом на Двинск. Наші війска перейшли ріку Двину без жадної боротьби.

„Наші війска, візвані Україною на поміч у її тяжкій боротьбі проти Москалів, розпочали наступ в напрямі від Ковля".

НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА ЗАНЯЛИ ДВИНСК І ЛУЦК.

БЕРЛІН, 19. лютого. — **Урядовий звіт, оголошений німецьким головним штабом нині вечером, доносить, що від Риґи на полудне аж до Луцка (на Волинї) німецькі війска розпочали наступ проти Росії.**

Урядовий звіт звучить:

„ВЧЕРА ВЕЧЕРОМ НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА ВІЙШЛИ ДО ДВИНСКА. Вони стрінули слабий опір. Більша часть ворожих війск утікла. Москалям не вдало ся висадити міст на Двинї, хоч до сього вони зробили були приготованя.

„По обох сторонах Луцка наші дивізії розпочали марш. ЛУЦК ЗАНЯТО БЕЗ ЖАДНОЇ БОРОТЬБИ".

ПРАВИТЕЛЬСТВО БОЛЬШЕВИКІВ ПРОСИТЬ НІМЕЧЧИНУ О МИР.

Годить ся на всякі условя, які подиктує Німеччина.

ЛОНДОН, 19. лютого. — **Росія є тепер приневолена підписати мир на условях, які предложила Німеччина,** доносить російський урядовий звіт, підписаний Лєніном і Троцьким.

Тимчасом німецький наступ проти Росії відбуваеть ся дальше. Двинск занято майже без опору. Наступ відбуваеть ся на цілім боевім фронтї від Луцка до моря.

У своїй заяві большевики протестують проти піднятя Німцями війни наново і кажуть, що рада народних комісарів є тепер змушена заявити готовість підписати мировий договір, подиктований чотиродержавним союзом в Берестю Литовськім. ПРАВИТЕЛЬСТВО БОЛЬШЕВИКІВ ПРИРІКАЄ ПРИЙМИТИ БЕЗПРОВОЛОЧНО НІМЕЦЬКІ УСЛОВЯ МИРА.

Заява, яку переслало правительство большевиків бездротним телеграфом до правительства в Берлінї, звучить:

„Рада народних комісарів протестує проти факту, що німецьке правительство звернуло свої війска проти російської републики рад, яка проголосила була конець війни і яка зовсім розпустила свою армію.

„Російське правительство робітників і селян не припускало сього кроку, бо ані безпосередно ані посередно жадна з обох сторін, які заключили розем оружа, не виповіли його на 7 днів наперед, згідно з дотичною умовою з дня 15. грудня.

„Рада народних комісарів уважаеть ся серед теперішних обставин змушеною формально заявити свою готовість підписати мир на условях, які були подиктовані делеґаціями чотиродержавного союза в Берестю Литовськім.

„Рада народних комісарів заявляє дальше, що точна відповідь буде дана без проволоки на мирові условя, які предложить німецьке правительство.

„За раду народних комісарів

Лєнін,
Троцький".

Німецькі мирові условя, предложені Росії.

Після телеграми петроградського кореспондента з Петрограду до „Таймс" під датою з 15. лютого Лев Троцький мав подати до відома у своїм звітї про зірванє мирових переговорів в Берестю Литовськім німецькі условя мирові, предложені Росії.

Вони обіймали:

Відлученє від Росії Польщі, Литви, Курляндії, частий Лівонії і Естонії та відшкодованє в сумі 4 міліардів долярів в золотї.

Відозва Криленка до армії.

Російське правительство, як се доносить инший урядовий звіт, видало до головних кватир і до війск на всіх фронтах слідуючу відозву:

„Рада народних комісарів предложила Німцям безпроволочне підписанє мира. Видаю приказ, щоби у всіх случаях, де прийде до масової стрічі з німецькими війсками, навязати переговори з німецькими жовнірами і зробити їм предложенє, щоби вони не бороли ся проти нас. Коли Німці від сього відкажуть ся, тоді мусите ставити їм всякий можливий опір.

Криленко".

Домашна війна в Росії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 20, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Ходить чутка про поваленє правительства большевиків.

ЛОНДОН, 19. лютого. — Після донесеня кореспондента копенгаґської часописи „Політікен" **соціялісти-революціонери під проводом Чернова мали повалити правительство большевиків.**

Николай Лєнін і Лев Троцький, як говорить донесенє, **мали утечи до Риґи.**

Троцький іменований диктатором поживи.

ПЕТРОГРАД, 15. лютого. — Лев Троцький, большевицький міністер загр. справ, іменований диктатором поживи з необмеженою властию.

Битва між большевиками і війсками ґен. Алексієва.

Ґенерал Муравієв телеґрафував до головної кватири, що йому вдало ся злучити війска большевицьких армій на Україні з полком автономної губернії харківської проти ґен. Алексієва. Щораз то нові війска прибувають на полудне до війск „савєта", які мали віднести побіду над передною сторожию війск ґен. Алексієва коло Вороніжа.

Ґен. Алексієв утік до Новочеркаска.

ПЕТРОГРАД, 15. лютого. — Ґен. Алексієв, побитий в Ростові і у Вороніжи, утік до Новочеркаска, столиці Донщини.

Ґен. Іванов і митрополит Володимир убиті в Киеві.

Підчас останної кровавої боротьби в Киеві зістали убиті митрополит Володимир і ґен. Іванов, бувший командант полудневo-західного фронту.

Ґен. Каледін поповнив самовбийство.

ПЕТРОГРАД, 15. лютого. — **Ґен. Каледін, отаман донських козаків, поповнив самовбийство в Новочеркаску, головній кватирі донських козаків, підчас засіданя правительства, на якім він був присутний.**

Донське правительство рішило уступити і перенести власть на місцеву раду роб. і салд. депутатів. По принятю сеї ухвали ґен. Каледін вийшов до сусідної кімнати і застрілив ся.

Ґен. Назарев, який обіймив по ґен. Каледінови провід над донськими козаками, зарядив безпроволочну мобілізацію і зорyженє всіх козаків до боротьби проти большевиків, яких війска зближають ся до Новочеркаска.

Криленко орґанізує 100.000 армію.

Криленко, головний командант большевицьких війск, рішив ся повернути до Петрограду, щоби утворити 100.000 армію большевиків, яку він думає особисто повести проти війск ґен. Алексієва.

Головна кватира большевиків в Одесі.

Большевики установили головну кватиру в Одесі, відки мають вести воєнні операції проти Українців і Румунів.

Телеґрама з Одеси доносить, що большевики арештували в Одесі румунських офіцирів та румунський комітет, висланий в справі мирових переговорів. Членів комітету увільнено і відіслано назад, остерігаючи їх, що большевики за кождого російського жовніра, убитого в Бесарабії, убють одного румунського офіцира. Румунські війска контролюють акерманський повіт в Бесарабії і загрожують Одесі.

Підчас битви в Одесі, до якої прийшло в понеділок між большевиками і умiркованими, полягли сотки людий. Місто було бомбардоване також гарматами воєнних кораблів.

Анархія в прибалтійських краях.

АМСТЕРДАМ, 18. лютого. — Берлін розсилає по цілій Німеччині і по невтральних державах вісти про положенє російських прибалтійських країв, які виставлені на анархію, мордованє і рабунки. В тих звітах говорить ся, що німецькі кольоністи і инші просять німецькі війска о поміч в цїли їх ратованя.

„Лише безпроволочне занятє тих країв з рівночасною загрозою як найострійших средств караня може виратувати мущин, жінок і дітий, які там живуть", говорить ся в звітї про старшне положенє в прибалтійських краях.

В Польщі.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 20, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Манїфест Поляків проти центр. держав.

ЛОНДОН, 18. лютого. — Берлінська часопись „Льокаль Анцайґер", обговорюючи становище Поляків, пише між иншим отсе:

„Не меньше між виповідженем війни Німеччині і Австрії, які освободили Польщу зпід царського ярма, треба вважати недавно оголошений манїфест, виданий радою польського правительства, котра подібно як і польський кабінет, уступила".

В манїфесті польської ради говорить ся, що центральні держави, заґарантувавши независимість Польщі і обіцявши польській державі приязнь, відмовили допустити польських делеґатів до співучасти в мирових переговорах в Берестю Литовськім і купили мир з Україною, даючи їй за те зовсім польську провінцію, навіть не питаючи ся в тій справі Поляків. Рада протестує торжественно проти сього нового подїлу Польщі. Вона взиває нарід, щоби захован єдність і дав раді поміч в її теперішнім положеню.

Австрійські війска стріляють на Поляків у Львові.

ВАШІНҐТОН, 18. лютого. — Урядова телеграма з Берна доносить, **що австрійські війска недавно стріляли на Поляків у Львові, які відбували збори, домагаючи ся зединеня Польщі.**

Одна особа забита. В похороні взяла участь велика товпа народу. Склепи і театри замкнені, виклади на університеті завішені.

(Продовженє на стор. 4-тій).

"SVOBODA" (LIBERTY)
The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.

BOHDAN DUTKEWYCH, Managing editor.

NICHOLAS D. WELYCHKO, Assistant editor.

ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА: в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
In Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовлення належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

З БІЖУЧОЇ ХВИЛІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 20, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Продовжене „пролетарської політики".

„Народний комісар" заграничних справ Лев Троцький гадав, що вже побив неприятелів своєю гумористичною заявою в Берестю Литовськім, що „не буде воювати і військо розпускає до дому".

Однак Німеччина лиже ждала сього. Коли німецька військова партія не могла вимогти на російських делегатах своїх претенсій при помочи переговорів, тоді як ще російські жовніри (бодай часть) сиділи в закопах, то ясна річ, що вона могла їх опісля, коли російські жовніри опустили закопи, вимусити при помочи військової сили. Сподіватись, аби німецька військова партія перенялась кличами большевиків і заявила за Троцьким: „Ми також перестаємо воювати і розпускаємо військо до дому" — треба бути що найменьше... большевиком.

Коли би большевики були ішли в Берестю Литовськім разом з Українцями, а не привозили собі харківських заушників; коли би були держались при своїх домаганях і не розпускали військ та не посилали на Україну і до Фінляндії, то могли вони ще були добитись в переговорах з неприятелем кориснійшого мирового договору.

Але виславши війска проти військ републики української і фінляндської, а решту розпустивши домів, большевики отворили дорогу до Росії німецькій армії і дали їй змогу повної побіди на сході.

Тепер вже Ленін і Троцький оголошують, що приймають всі услівя мира, які Німеччина подиктує і сейчас готові підписати.

На своє оправдане можуть оба „комісарі" сказати хиба тільки те, що вони були настільки наївні, що „навернули" німецьких ґенералів на большевицтво, але що се не стало ся, то вони „є змушені уступити перед силою і приняти такі услівя, які противник подиктує".

Ся „політика", прозвана пролетарською, кидає найліпше сьвітло на ціле большевицтво. Вона показує, що **з неї не користає пролетаріят, але німецька військова партія.**

Тепер видно також, як далеко розумнійшою була політика Української Центральної Ради, котра, хоч змушена большевиками заключити окремий мир, заключила його з достоїнством і з користию для українського народу.

Схід і захід.

Між телєґрамами з „тайної диплєматії", які оголосив Троцький в Петрограді, є між иншими й отся тайна телєґрама російського амбасадора з Берна, столиці Швайцарії, до міністра заграничних справ Михайла Терещенка дня 17. жовтня, 1917:

„Впливовий анґлійсько-жидівський фінансіст, котрий брав участь в міжнародній конференції фінансістів, заявив мені, що цілию Німеччини є підпирати змагане до розділу Росії на меньші держави. Для Німеччини було би лекше заключати торговельні договори з малими і слабшими державами. Колиб удержала ся цілість Росії, то вона остала би під економічним впливом аліянтів, що було би особливо корисне для Америки.

„Для Анґлії російський ринок не має специяльного інтересу, бо Анґлія більше занята своїми кольоніями і морською торговлею. **Через те Анґлія згодить ся на поділ Росії на кілька меньших держав, тимбільше, що коли Росія буде ослаблена, Анґлія мати-ме вільну руку в Азії.**

„В поділеній Росії буде довгий час ділати німецький промисл і торговля. Конкуренція Америки з Німеччиною на російськім торговельнім ринку є корисна для Анґлії через те, що Анґлія не желає собі переваги одної з них.

„Можна приняти навіть за певну річ, що анґлійські, французькі і німецькі ґрупи міжнародних фінансістів в тім напрямі заключили політичну умову.

„Нема доказу, чи в тій міжнародній конференції фінансістів брали участь диплєомати аліянтів, але для відверненя уваги могли вони уживати ріжних способів, в яких вони могли бути причасні".

Коли вісти, подані в сій депеші, правдиві, то се пояснювало би сю байдужність, з якою Анґлія і Франція тепер глядять на події на сході, себто на те, як тепер Німеччина сама господарить собі в колишній Росії.

Які претенсії мають Поляки до Холмщини?

„Жалоба варшавських і краківських польських шовіністів з приводу передачі Холмщини в руки України є сама в собі дуже мельодраматична — каже нюйорське „Русское Слово" (ч. 1.851, з 18. лютого 1918). — **Спір відносно Холмщини має історичну давнину. Претенсії Поляків на Холмщину є на такій основі, на якій є їх претенсії на Литву, Білорусь і полудново-західні ґубернії бувшої імперії. Що-ж, Поляки ще не дуже давно уважали зневагою їх національної гордости, коли відкидано їх права на Київщину, Волинь і Поділе, де власники земель, по більшій части, є польської національности, але населене по селах — українське, а по містах европейське".**

„Русское Слово" каже, що підчас вилученя Холмщини з польського королівства навіть ті, які все ставали по стороні гноблених Поляків, тоді виступили проти Поляків, бо знали, що українське населене в Холмщині перевисшає польське населене.

Ми віримо, що й самі Поляки знають, що українське населене в Холмщині є в більшости, але про се вони мовчать. Та дарма! Не поможуть крики польської шляхти, яка з переходом Холмщини до України тратить великі земельні посілости.

Зневага українського народу.

В сім числі „Свободи" в рубриці „Голоси Американської Преси" (сторона 3-та) ми подаємо в перекладі на українську мову голос польської газети „Дзеннік Звйонзкови". Перечитавши уважно сей „голос", нехай кождий переконаєть ся сам, чим накипіла душа Поляка супроти українського народу. Ми уважаємо за понижене чести відповідати критикою на уличну лайку „Дзенніка Звйонзкового". Таких слів, яких „Дзеннік Звйонзкови" ужив у своїй „політичній статї", уживають у польській коршмі „Под Дронґєм" за Жовківською рогачкою у Львові...

ДВАЙЦЯТИЙ ПЯТИЙ РІК ДІЯЛЬНОСТИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

Завтра, дня 22. лютого, розпочинає Український Народний Союз **25-тий рік своєї діяльности** серед Українців в Америці.

Не богато нинішних членів Українського Народного Союза знає історію і обставини, серед яких приходило ся основувати сю першу українську народну орґанізацію в Злучених Державах. Тому не від річи буде пригадати хоч коротко сї події, які на се зложили ся.

Дня 30. мая 1893 р. відбувала ся в місті Скрентон, Па., конвенція „Соединенія русскихъ греко-католическихъ братствъ". В „Соединенію" гуртували ся тоді разом угорські і галицькі Українці. В основаню „Соединенія" в 1892 р. брали діяльну участь галицькі Українці: Іван Ґлова, Теодозій Талпаш, Андрій Янкович і Данько Свала, однак вже в самих початках угро-руські сьвященики захопили у свої руки сю орґанізацію, вибираючи свій уряд.

На конвенцію „Соединенія" прибуло около 80 делєґатів, котрі представляли яких 3.000 членів. Конвенція, яка відбувала свої наради під проводом Івана Женьчак-Сміта з Маганой Сіти, Па., прибрала при кінци дуже бурливий характер, коли о. Никифор Ханат поставив був проєкт, аби орґан „Соединенія". „Американско-Русскій Вѣстникъ", друкувати латинськими черенками і в словацькім виговорі, а всіх „православних Русинів" виключити з орґанізації.

Присутні делєґати галицьких Українців виступили рішучо проти сього внесеня. В їх імени поставив о. Іван Констанкевич, делєґат братства св. Кирила і Методія з Шамокін, Па., отсї домаганя: 1) Часопись має й надальше виходити в руській мові і бути друкована руськими черенками. 2) Не вмішувати баламутно справи віри зі справою народности. 3) В орґанізації повинні мати голос не лиш угроруське духовенство, але весь нарід через своїх делєґатів. 4) Орґанізація повинна крім обезпеченя мати на цїли закладанє шкіл, читалень і ширенє просьвіти взагалї.

Коли се внесене на засіданю дня 1. червня перепало, о. Констанкевич зложив в імени галицьких Українців заяву, що вони виступають з орґанізації. Тогосамого дня вечером галицькі делєґати зійшли ся на спільну нараду, на котрій перший раз піднесено гадку основаня окремої власної народної орґанізації.

На місячнім мітінґу братства св. Кирила і Методія в Шамокін, Па., дня 19. червня, на якім явило ся около 300 членів сього братства, складали о. Констанкевич і прочі делєґати зі Шамокін, Па., звіт з конвенції „Соединенія". Загал членів одобрив вповні становище, яке заняли шамокінські делєґати на конвенції і ухвалено внесенє о. Констанкевича на заложенє окремої запомогової орґанізації. На підставі сеї ухвали о. Констанкевич розпочав аґітацію в сусідних місцевостях, приєднуючи цїлий ряд братств для сеї справи.

На приватній нараді в домі о. Констанкевича в серпни 1893 р. рішено остаточно приступити до основаня орґанізації під назвою „Руский Народний Союз" та зроблено начерк першого статута для сеї орґанізації.

На день 22. лютого 1894 року скликано перші основательні збори в Шамокін, Па. На тих зборах явило ся около 30 делєґатів, які заступали братства з Шамокін, Монт Кармел, Олифант, Джерзи Сіти і Вілкебери. Збори мали незвичайно піднесений і торжественний настрій. Головою зборів вибрано о. Полянського, секретарював др. Володимир Сїменович. На зборах ухвалено основати запомогову орґанізацію „Руский Народний Союз".

В склад першого уряду „Руского Народного Союза" війшли слїдуючі особи: **Теодозій Талпаш** з Шамокін, Па., — предсїдатель; **Михайло Євчак** з Вілкебери, Па., — заст. предсїдателя; **о. Іван Констанкевич** з Шамокін, Па., — секретар; **Іван Ґлова** з Шамокін, Па., — касієр.

Радними зістали вибрані: **Яків Даньковський** з Джерзи Сіти; **Михайло Галькович, Онуфрій Мурдза і Михайло Адзима** з Монт Кармел, Па.; **Іван Гордишинський і Алексій Шлянта** з Майфілд, Па.; **Семен Федоровський і Юрко Хиляк** з Олифант, Па.; **Михайло Ослицький** з Пітсбурґ, Па.; **Дмитро Зеновяк** з Сентралії, Па.

До контрольної комісії війшли: **о. Гавриїл Гулович** з Фріленд, Па.; **о. Григорій Грушка**, парох з Джерзи Сіти, Н. Дж., і редактор „Свободи"; **о. протоєрей Алексій Товт** з Вілкебери, Па., і **о. Теофан Обушкевич.**

З днем 31. грудня 1894 р. „Р. Н. Союз" числив 505 членів, а маєток виносив 135.53 долярів. Перший рік істнованя „Руського Народного Союза", як у кождій подібній орґанізації, був дуже тяжкий. Найбільші заслуги коло розвою орґанізації в першім році істнованя положили: о. Гр. Грушка, редактор „Свободи" і о. Іван Констанкевич, перший секретар „Р. Н. Союза".

Так виглядали початки нашої орґанізації — Українського Народного Союза.

*
* *

Завтра розпочинає Український Народний Союз 25-тий рік своєї діяльности. І сей ювилейний рік повинні відсьвяткувати члени Українського Народного Союза як найторжественнійше. Було би пожадане, щоби подумати над способами відсьвяткованя сього рідкого торжества, аби воно принесло з одної сторони як найбільшу користь для самої орґанізації, з другої знова сторони — загальну народну користь. Ми надїємо ся, що в сїй справі заберуть голос члени і предложать відповідні проєкти для відсьвяткованя ювилею нашої орґанізації.

ПОДІЇ НА ВКРАЇНІ.

Короткий перегляд подій на Україні від 26. жовтня до 14. падолиста 1917 року.

Дня 26. жовтня Ґенеральний Секретаріят Української Центральної Ради передав до тимчасового уряду в Петрограді у коротких словах таке: Українські ґубернії, що коло фронту, майно їх людий і навіть саме житє в небезпеці від розбішеного війска та загального безладя, а кромі того мусять давати поміч війску. Таке поскладалось, що треба ужити особливих заходів для заведеня ладу, а саме: завести тверду систему порядкованя краєм і надати краєвому зверхному урядови — Ґенеральному Секретаріятови України — всю владу. Інструкція позбавила влади Секретаріят, проти згоди з 3. червня У. Ц. Ради з тимчасовим урядом, виголошеної другим універзалом Ради. Але заколот і голод вимагають затвердженя 10-го і 11-го секретаря У. Ц. Ради по військових та харчових справах. Одначе є перепони; перша — самий тимчасовий уряд. За півтора місяця істнованя Ґенерального Секретаріяту уряд не звернув ся до нього ні разу, і міністри листують ся просто з місцевими властями. Поведінка уряду беззаконна. Бачучи се, старорежімники краю колотять людий проти Ґенерального Секретаріяту. Інтеліґенція краєва і сам нарід зневірюють ся в щирости і обіцянках уряду. Далі так не може бути. Уряд повинен: 1) листувати ся з Україною через Ґенеральний Секретаріят; 2) подбати, щоби місцеві власти підлягли Ґенеральному Секретаріятови; 3) щоб урядовці призначали ся за згодою Ґенерального Секретаріяту; 4) щоб начальники військового округа і комісар при нїм іменували ся за згодою Ґенерального Секретаріяту, бо орґанізоване краєвої влади неможливе без погодженя її з місцевою владою. Бувший начальник округа, Оберучів, противив ся Українцям і за те таки був скинений Радою. Потрібно усунути комісаря Кирієнка, з яким згодитись Ґенеральний Секретаріят не годен; 5) щоб для забезпеченя Ґенерального Секретаріяту працьовниками давали ся одстрочка та відбутє вояцької повинности; 6) щоб Ґенеральному Секретаріятови було надано право реквізиції житла, перевозових засобів і инше. Ґенеральний Секретаріят України попереджає, що він буде рішучо поборювати безладє, він віддасть свою силу на впорядкованє краю. Край стоїть коло останної границі цілковитого безладя і зволіканє загрожує тяжкими наслідками.

Так писав і просив Ґенеральний Секретаріят. Та тимчасовий уряд на той час почув, що на Україні Центральна Рада, партії, а найбільше українські соціял-революціонери, і мало не весь зорґанізований український нарід пристає на думку необмеженого самовизначення і самоврядованя через скликанє своїх установчих зборів всеї України з кольоніями, отже і з Приморщиною та Амурщиною. Почув за українські установчі збори уряд і заходив ся пізнати Ґенеральний Секретаріят, запрошуючи його до Петрограду. Наші три секретарі, аби лихо тихо, поїхали. Та з їздні нічого не вийшло, бо захопило їх вже повстанє большевиків.

Дня 7. падолиста президія Української Центральної Ради, кілька членів з Малої Ради (Викон. Комітет У. Ц. Ради), Ґенеральний Секретаріят військових справ, заступники Всеукраїнської Ради робітницьких і салдатських депутатів, большевиків, вибрали Краєвий Комітет в цїли охорони революції на Україні, що має власть на Україні і відповідає перед Українською Центральною Радою та поширює свою діяльність на всіх девять українських ґуберній (з Таврією). Комітет випустив 26. жовтня відозву до громадян України, що він порядкує всіми громадськими військовими властями, а таксамо і всіми орґанізаціями революційної демократії, і не допустити виступів проти інтересу революції, уживаючи всяких заходів, аж до збройної сили.

Третий Військовий Український Зїзд озброїв ся і сформував ся в полк 2.500 делеґатів в оборону порядку і найвисших прав України.

Дня 10. падолиста всі київські військові школи і козацькі полки заявили, що не підуть проти Української Центральної Ради. Ген. Трегубов післав війско заарештувати Раду Роб. Депутатів. Мала Рада вислала трох послів, щоб не прийшло до бійки.

Мала Рада касує Краєвий Комітет і загальну охорону революції поручає Ґенеральному Секретаріятови, а порядкованє війском передає штабови округа під контролею комісарів (ще від Комітету). В Одесі, Полтаві й инших містах влада перейшла до рук заступників Української Центральної Ради.

Большевики випустили відозву, називаючи Українську Центральну Раду зрадницею савєтів робітницьких і салдатських депутатів, неначе би вона відмовилась підтримувати большевиків.

Третий Військовий Український Зїзд ухвалив не приставати до большевиків, але й не поборювати їх на Московщині, а всебе дбати за добробут краю, і не через савєти, а все через Українську Центральну Раду та її Ген. Секретаріят. Треба на своїй землї настановити свого господаря. Керенський і Донці беруть з фронту своє військо до нас. Деж українське військо? Не можнаж бороти ся самими словами! Ґенеральний Військовий Комітет повинен приписати, щоб наше військо обороняло тільки Україну. Доси Центральна Рада йшла хибним шляхом, підчиняючи ся Петроградови. Зїзд постановляє негайно Українській Центральній Раді проголосити Українську Републику, а федеративні звязки з другими народами нехай установлять Українські Суверенні (Верховні) Установчі Збори. Третий зїзд витає товаришів матрозів, що звели рідний-український прапор на суднах чорноморської фльоти, сподіваючи ся, що зведений оттак прапор не буде спущений ніколи до долу, а маяти-ме вічно на славу України.

В днях 11. і 12. падолиста штаб київського військового округа знехтував Укр. Центральну Раду і розбив совет робітницьких і жовнірських депутатів за помочию одурених козаків, юнкерів, ударних батальонів і Чехо-Словаків. Три дні, 11, 12 і 13, розстрілювали безвинний нарід. Коли вся революційна армія повстала на ренеґата комісаря Кирієнка і штаб, катів народних покинули одурені вояки; та вони ще не скла-ли зброї у строк і о 8 годині вечером мусіла артилєрія заревіти по штабу, влучаючи і в инші місця мало не міліонового міста, та руйнуючи їх.

Центральний Комітет Української Партії соціял-революціонерів видав відозву до козаків у Києві, не розпочинати війни, а взяти Українську Центральну Раду за господаря України; не втручати ся, коли Українська Центральна Рада приймає всю власть до рук.

В ночи 1. падолиста головний начальник київського військового оруга з усім штабом покинув місто і зник. Українська Центральна Рада перебрала всю краєву владу на Україні, доповнивши Ґенеральний Секретаріят 5-ма Ген. Комісарями і доручивши Ген. Комісареви Військових справ настановити когось (пол. Павленко) і відновити доставу для армій на фронті. Видано про те відозву.

Дня 1. падолиста самі юнкери-артилєристи арештували весь штаб і Кирієнка. Визволила большевиків зі штабу Українська Центральна Рада. Справами київського штабу керує Український Військовий Ґенеральний Комітет. До Києва прибули перші ешелони 4-рох українських полків. Усі установи вартують українські вояки і инші. В місті спокій. Юнкери і козаки відїзджають на Дон, покинувши на Україні її хазяїна — Українську Центральну Раду. Іде ударний батальон проти У. Ц. Ради, а за ним Українці (дивізія і курінь імени Т. Шевченка); післано делеґацію помирити.

Центральний Комітет Всеукраїнської Селянської Спілки видав відозву до трудящого селянства приняти до відома, що штаб округа заарештований, коли козаки, юнкери і Чехо-Словаки відмовились наступати на Українську Центральну Раду і покинули штаб. Вся влада в Києві і на всїй Україні в руках Української Центральної Ради і Ґенерального Секретаріяту. Їх слухайте!

(„Українець на Зеленому Клині", ч. 18).

Що робити?

(„Українець на Зеленому Клині").

Чудне повело ся в державі. Здирство налетчиків-спекулянтів, перекупок, жінок і дезертирів, товаришів салдатів навантажальників, пановане баламутів-демагоґів „большевиків" і інтернаціоналістів, що, разом з запроданцями і шпигунами німецькими, добивають ся мира за всяку ціну з ворогом, який загнав ся мало не до Петрограду, дорожня всякої всячини, загальний голод, безладє по всіх усюдах і в харчових управах і на зелізницях, цензура ґазет, грозьба орґанізацій зброєю на громадян, убиванє салдатами і матрозами, мимо суду, офіцирства, зелізничників, розбрат демократії, партій і силуванє одною партією большевиками инших підлягти їх волї, войованє ними в Петроградї, Ташкентї і по всіх усюдах народу, щоб командувати ним, аби пристав неволею до їх гурту. Яке темне царство утворили царі, які нужденні люди, що слухають без розуму першого-ліпшого горлая! Царате, ти, що викохав дику людність, душив її законами і через поліцію і через усяку старшину-начальство і панство, ти, що не допускав волї і політичних вольностий народови, простим людям і вченим, Сатано, старий режіме, будь проклятий від нас, як змія, що виссала душу, силу людяну в людий і повернула їх у пяну, ледачу, нужденну і темну зграю тидких дурних людий, що брали хабарі і крали, і здирали: кашевари (кухарі), санітари, артельщики, каптенармуси, завідуючі хазяйством, писарі, старшини, інтенданти, інжинїри, підрядчики, попи, лїкарі, адвокати, чиновники-урядовці, міністри, всі були причетні до розбору державної казни, городської каси, обчеських гроший, салдатського достатку. Нехай не ворожать злі, несьвідомі кадети і инші, що постать царя за часів братаня з Німцями, голоду й холоду, босоніжа і голотїля, заколоту большевиків, інтернаціоналістів і заводників негайної соціялізації землї, капітуляції капіталів, диктатури пролєтаріяту, братовбийчої війни, панованя дезертирів і спекулянтів-соловіїв-розбійників, що та постать уже вивирає зпід землї по пояс. Не треба нам його, сірих шинель поліції і приставів, блакитних жандармських мундурів, ладу пекольного, рабського, здирства душманського (утискаючого).

Та хибаж на те ми били ся, щоб від безщасної невдачі перших ступнів загальної революції темного вбогого народу тїкати в мури і тюрми і участки страшного царату! Ні за що не втечемо від людий до царя! Ми за людий і з людьми. Треба тільки зробити людий сьвідомими, просьвітити їх, а тому, що межи людьми є богато шумовиня, треба сьвідомим згуртуватись або в „Вільне Козацтво", як у нас на Вкраїні, або в смертельні полки, „ударні батальони-курінї", а перед зорґанізованою силою тисячів щирих людий не встоять тьми дезертирів, баламутів, розбишак, що дбають лише самі за себе і зраджують гурт при нагальній потребі і якійнебудь нагоді оті почвари-страхополохи. Не царі, диктатори, бонапарти визволюють людий (вони запрягають їх у ярмо), а державні, народні установи, як от: Державна дума, Українська Центральна Рада, будучі установчі збори, російські й українські; виручають з гнобительства політичні вольности, котрі не може порушувати ніхто і повинно шанувати усяке. Людина не є громадянином, вільним, коли в нього калита повна. Було чимало людий з калитою за царя, та громадян не було, бо волю біси зїли. Отже насамперед забезпечимо і собі і другим і в установчих зборах і по всіх усюдах політичні вольности (незайманість житла, слова, писаня, зборів, науки, самовизначеня націй і непідлеглість народів чужій волї і силуваню). Тоді у вільній школї і по книжках безцензурних і на зборах без поліції і скупчені в орґанізації, спілки в вільній державі демократичної федерації російської ми, темні і вбогі і биті поліцією, козаками, салдатнею за царя, здоженемо в культурі, ладі, роботою і достатками і Німців і Французів і Анґлійців і забудемо певно за баламутів-дезертирів, большевиків, перекупок і навантажальників.

Дим. Кивороб.

Леся Українка.

Contra spem spero.

(Без надії таки сподіваюсь).

Гетьте, думи, ви хмари осінні!
Таж тепер весна золота!
Чи то так у жалю, в голосіню
Проминуть молодії літа?

Ні, я хочу крізь сльози сьмія-
тись,
Серед лиха співати пісні,
Без надії таки сподіватись, —
Жити хочу! Геть думи сумні!

Я на вбогім сумнім перелозі
Буду сіять барвисті квітки, —
Буду сіять квітки на морозі,
Буду лить на них сльози гіркі.

І від сліз тих горячих розтане
Та кора ледовая, міцна;
Може квіти зійдуть і настане
Ще й для мене весела весна.

Я на гору круту кремяную
Буду камінь важкий підіймать,
І, несучи вагу ту страшную,
Буду пісню веселу співать.

В довгу темную нічку невидну
Не стулю ні на хвильку очий,
Все шукати-му зірку провідну,
Ясну владарку темних ночий.

Так! Я буду крізь сльози сьмія-
тись,
Серед лиха співати пісні,
Без надії таки сподіватись,
Буду жити! Геть думи сумні!

В кождій українській хаті повинен находити ся Календар У. Н. Союза.

Ів. Рекун.

Шлях життя.

Вийшов я на шлях великий,
Шлях накочений, набитий,
Міцно втоптаний ногами,
Змитий потом та сльозами,
Кровю людською политий.

Зустрічав людий усяких:
І убогих і богатих
І поганих і вродливих,
Та не бачив лиш щасливих,
І правдивих мало бачив.

Вони сходили ся близко,
Уклонялись земно-низко;
Солоденько усьміхались
Або люто оскалялись,
Мов кусати ся бажали.

На шляху я тім спинив ся...
З людьми добре не ужив ся...
Не побачив мира й згоди,
Заподіяв усім шкоди,
До яких був наблизив ся.

Тепер думу тільки маю,
Щоб скорійше йти до краю.
Повернути ся до дому,
Уступити шлях другому,
А кому вступить — не знаю.

Голоси американської преси про заключенє мира між Україною і центральними державами.

В чч. 19 і 21 „Свободи" подали ми голоси американських газет про заключене мира між Україною з одної сторони, а Німеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією і Турепчиною з другої сторони. В сім числі подаємо дальші голоси про сю подію.

Нюйорське „Русское Слово" (ч. 1844, з 11. лютого 1918) пише:

„Мир, заключений Україною з центральними державами, є ударом одночасно для аліянтів і большевиків.

„Німеччина в Українцях одержує доставців зерна і инших сільсько-господарських продуктів, яких вона не могла мати від Поляків, ані навіть у завойованій Румунії. Україна все була шпихліром Росії, а нинішна Україна, яка обнимає весь полуднево-західний край, добру часть із північно-західної Росії, і яка розширила свої границі на полудни до Одеси — се прямо ціла властива збіжева полоса бувшої російської імперії.

„Тим способом центральні держави не лише звільняють свої війска з величезного фронту на Волині і Поділю, але несподівано дістають жерело збіжа і других споживних продуктів.

„Знова з другої сторони зворот України цілком ослабляє Румунію, ізолюючи і передаючи її в руки центральних держав і тимсамим повинно бути, і Румунію заставить просити мира.

„Як се, так і те для аліянтів дуже великий удар.

„Большевики своєю поїздкою у Бересте Литовське Росії мира не дали, але за се вони відкрили можність Україні, котра при других обставинах і не посьміла би пійти сама на мирові переговори, заключити мир, скріпляючи сим положене кайзера, який щойно подавив робітниче „повстане" в Німеччині і Австро-Угорщині.

„Але своїм миром Українці дали бичівном і по голові большевиків. Хто тепер буде в Берестю Литовськім серіозно числити ся з большевиками? Кого і що вони представляють? Що із Росії ще в їх руках? Дуже маленька часть Росії і властива Московщина, то є — в економічнім відношеню найбіднійша часть великої імперії, котра не дасть Німцям особливих потреб, коли і не піддасть ся мировим услівям Берліна, і не дуже богато дасть, коли і згодить ся на мир.

„Не треба забувати, що в руках большевиків нема уже не лише України, але й Бесарабії, і Криму і Прибалтійського Краю, і значної части Сибіри та Уралу, і Литви, і Польщі, і Фінляндії. При чім вони остали ся? І подумати лише, що ще в послідних днях Керенського Україна була згодила ся лише на окремий секретаріят, Фінляндія була майже втихомирена, Сибір була сильна, кавказька армія навіть осягала успіхи в Туреччині і Персії. З Росії остала ся лише тінь бувшої величности. Що тут Німцям із сею Росією церемонити ся? Вони присилують большевиків піддати ся найпоганійшому мирови, або очистять Росію вкінци, забираючи у неї всьо, що слабо лежить, а останне оставлять голодови, знищеню і безпорядкам.

„Се болюча змора, се помішане ума, але на нещасте — се факт.

„Большевики зрадили і розбили Росію, від котрої остало ся лише імя!"

Нюйорський „Новый Міръ" (ч. 1232, з 12. лютого 1918) пише:

„Україна або, вірнійше, представники буржуазного правительства української републики заключили сепаратний мир з представниками центральних держав. Се — незбитий факт. Хоч Петроград мовчить про се, але донесеня із Берестя Литовського, Відня, Берліна і всіх столиць невтральних держав не дають ніяких підстав щодо сумніву, що договір про мир між Україною і центральними державами підписаний.

„Покищо в пресі появили ся лише деякі точки того мирового договору. Але по всім даним, крім опублікованих точок, є і неопубліковані, тайні. Ходять слухи про се, що Україна одержить невелику часть Галичини і велику позинку, але за се має центральним державам дати в заміну оброблене мінеральних богатств на своїй території.

„Як би се не було, вже і тепер ясно, що мир, заключений Українською Центральною Радою, не є той мир, за який боров ся революційний пролетаріят Росії. І в тім случаю зроблений Радою крок є звернений проти інтересів як українського народу, так і проти російської і сьвітової революції.

„Відтоді, як у власти в Росії стало правительство саветів (большевицьке), Українська Центральна Рада весь час вела ясновиражену протиреволюційну політику. Зложена із буржуазних елементів і соціялістичних перекінчиків, вона всіми способами противила ся скріпленю саветів рабочих і салдатських депутатів на Україні, лучила ся з Каледіном і перепиняла всі кроки саветів, які були звернені для скріпленя завойованих народом революційних здобутків. Та сим вона не вдоволила ся і фактично розпочала воєнні кроки проти правительства саветів.

„Боротьба наступила і продовжаєть ся доси. Очевидно, що боротьба між українською буржуазією і українським пролетаріятом, який подав руку московському пролетаріятови, відбила ся на ході мирових переговорів у Берестю Литовськім. Представники Ради оказали ся податнійшими від представників народних комісарів. І, розумієть ся, Кільманн і Черніни зрозуміли і використали се для своїх імперіялістичних цілий.

„Тепер Рада заключила мир з центральними державами. Але се не є мир народів, але союз імперіялістичних правительств, союз офензивний, який має на ціли нанести удар органам революційної власти в Московщині і в части на Україні. Се союз української буржуазії з австрійсько-німецькими імперіялістами, звернений на загладу революційного руху, який грозить змести з лиця землі виновників теперішної війни і народних уярмлювачів у всіх краях.

„Протиреволюційний характер Ради, а разом з тим і заключений нею мир, можна бачити ще й з того, що найвпливовійші аліянтські держави — Англія і Франція — поспішили признати буржуазне правительство України, і всіми способами піддержували і піддержують його. Можливість сепаратного мира між Україною і центральними державами їх не дуже, очевидно, непокоїла. Важнійше було для них найти в Україні союзницю, на котру можна би було оперти ся в боротьбі з російською революцією. І вони найшли її, але не в Україні, лише в Раді.

„Так мало-по-мало установляєть ся єдиний фронт із імперіялістичних правительств всіх країв. Але рівночасно з тим і в противенстві до сього установляєть ся другий, революційний фронт з угнетених і страдаючих народів. Боротьба між ними вже розпочала ся і з кождим днем стаєть ся більше і більще упорною і острою".

Шікаґовський „Dziennik Związkowy" (ч. 38, з 14. лютого 1918) пише:

„Опереткова мирова конференція в Берестю Литовськім покінчила ся. Мир між Росією і Німеччиною з одної сторони, а межи Україною а Німеччиною і Австрією з другої сторони, заключений. Вправді Троцький того мира не підписав, а правдоподібно заряджено розказ цілковитої демобілізації всіх оствших російських війск. Силою того мира від Польщі відірвано новий, великий кусник землі враз із Холмщиною, — але заразом Німеччина і Австрія без меча і одного стрілу стали ся тимчасовими властителями величезного простору, почавши від границь донедавна російського забору і Галичини, по Пинські багна і Смоленск на півночи, по Орел, Курск і Вороніж на сході, і майже по Азовське море, Крим і Бесарабію на полудне. Так принайменьше голосить договір з Україною, на яку Росія спокійно годить ся.

„Сей договір є нічим иншим, як лише забором України. Во сьмішним є навіть припущене, що Німеччина і Австрія поважно трактують справу і пертрактують з якоюсь удільною і окремою державою під назвою Україна. Що їм шкодить відіграти комедію, новий свисток паперу підписати і сказати, що істнує велика простором українська держава, з котрою вони заключили мир. Адже знають, з ким мають до діла. Взявши на іграшку відрубної державности горстку інтеліґентнійших Українців, можуть відтак рядити Україною, як їм подобаєть ся. По що воювати, коли українські провідники за пару титулів віддадуть цілий свій нарід в австрійсько-німецьку неволю. — Широко отже Берлін оголошує повстане нової української держави, щоби замилити сьвітови очи і закрить перед ним властивий акт мирової анексії величезних просторів, котрі в случаю дальшого продовжуваня війни стануть ся шпихлірем для Німеччини.

„Щоби належно оцінити цілу сю німецьку перфідію, треба її порівнати з тим, що Німеччина зголосила щодо Польщі. Вони казали, що наразі Німеччина мусить рядити Польщею, бо вона не має подостатком вироблених людий, аби могли нею рядити. — Твердив отже Берлін, що Польща не має адміністраційних урядників, не має судіїв, не має провідників, словом, що в Польщі є лише темний селянин і нішо більше. — Тимчасом на Україні, котра в дійсности не мала ані своєї власної адміністраційної кляси, ані власних шкіл, ані навіть шкільних підручників, не говорячи вже про яко-тако вироблену середну клясу або про якінебудь публичні інституції культурного характеру на ширшу скалю, всьо потрібне до власної державности знайшло ся. Чудо стало ся в той спосіб, що тими урядниками, учителями, провідниками на Україні будуть Німці, або, що Україна буде як найдальше на схід висуненою німецькою посілостию.

„І тут власне в сій комедії, яку відіграно у Берестю Литовськім, лежить точка тяготи фатальної для України трагікомедії. Не досить того. Українці, зрадивши славянську справу, піддаючи ся Німеччині, зрадивши справу аліянтів, допомогаючи Німеччині поживою, котру їм мусять дати, хоч би й самі не мали що їсти, — рівночасно не лише зрадили Польщу, але ще вдерли ся на її землі, сягаючи майже по Варшаву (дивно, що і тої Українці не забажали!), і предкладаючи руки до нового поділу Польщі. Тимсамим Українці звільнили Поляків від усяких зобовязань і виписали на себе вирок, бож Польща ніколи не може позволити на се, щоби під її боком ріс і кріпшав пруською рукою керований і по пруськи фермований новий ворожий їй твір.

„Стільки щодо нового факту неприязного виступу України супроти Польщі, бо щодо визначених німецько або австрійсько-українських границь, не привязуємо найменьшої ваги. Сьміємо ся голосно з нового оперткового іменованя держав і визначуваня їм границь їх величностию, добродієм українських большевиків, Вільгельмом, як сьміють ся зрештою всі аліянти. Може собі укоронований берлінський комедіянт з коровопасів робити міністрів, з накладачів гною — учених, з гайдамаків і різунів — учителів і урядників, з підпалячів — судіїв. Се вже справа українського народу, як довго він стерпить пановане над собою воєнних шумовин, які звязали ся угодою з Німеччиною, аби український нарід запродати в німецьку неволю. Про границі Польщі не будуть децидувати ані Німці, ані Австрійці, ані тимбільше Українці; а задецидують про них польське оруже і остаточна конференція всесьвітного мира. Вільгельм може собі дальше пускати баньки з мила в постати держав і державок. Як вони скоро повстануть, так скоро приснуть, аби нішо з них не остало ся. Натомісць Польща позістане і буде, а Українці самі дають їй тепер вказівку, що має робити. Річию українського народу є, щоби Польща не була змушена користати з тої вказівки, бо як ні, то в Польщі повстане новий Лінкольн, який злучить береги Балтійського і Чорного моря, як для добра Польщі, Литви й Руси, так і щоби під боком Польщі не виростала гадина, яка би не лише себе запропастила, але зашкодила би цілій будучій славянській єдности, а може навіть цілком унеможливила би утворене будучих Славянських Злучених Держав в Европі".

Релігія Т. Г. Шевченка.

Давнійші й сучасні попи-обрусителі говорили тай тепер говорять, що наш великий поет Т. Г. Шевченко був атеїстом*). Чи правду кажуть вони, чи ні, ми хоч коротенько поміркуємо.

Думаю, що всяка віра: католицька, будійська, православна, чи й ще яка, утворена самим народом, а не впала нам з неба.

Людина при кождій вірі може бути доброю або злою до своїх ближних. Шевченко все своє житє боров ся за правду, стояв за покривджених і через те його всі шанують і поважають; навіть ті його вороги, що раді були би багном закидати його величний образ, не мають сили й відваги сього зробити. Як не ганьблять вони його, але всеж таки й самі признають ся, що Шевченко — велика й добра людина. А вже коли людина добра й чутлива, то значить і Бога в серці має, не зважаючи на те, до якої віри та людина не належалаб, чи то хочби й зовсім ні до якої.

Читаючи твори поета й памятаючи його слова й заповіти, видно, що він вірив у Бога, вірив у правду та в добро більше ніж хто инший. А за свій край, за свою Україну він готов і душу свою положити, а бачучи, як гине й занепадає рідний край, він говорить:

Свою Україну любіть;
Любіть її во время люте,
В остатну тяжкую мінуту
За неї Господа моліть.

Шевченко вірить, що народним стражданям прийде конець, що правда поборе неправду; він вірить у силу Божої справедливости:

Ми віруєм Твоїй силї
І слову живому.
Встане правда, встане воля...

Се ясно доводить, що не атеїст звертаєть ся до Бога з такими словами, а людина з глибокою вірою в Бога та в правду і добро. І тільки тоді, коли поет бачить уже дуже велику неправду і надмірні людські страждання, то в душу його заповзає зневіра і він говорить:

А може й сам еси
Сьмієш ся над нами,
Та може радиш ся з панами,
Як править миром...

Але зневіра та не довго володіла його почутє, бо він знає, що не Бог винен тут і не церква, а винні ті, що в імя Боже творять всяку кривду на землі. Він знав, що попи перекручують всі слова сьвятого письма на свій лад, силкуючи ся пристосувати їх на те, щоб вони навертали тільки на їхню користь. Він знав, що хитро сплетені проповіди попів не навчають і не просьвічають людий, а ще дуже запоморочують та забивають їм баки.

Шевченко, йдучи проти попів сам, і людий попереджав. Він говорив:

Моліть ся Богови сьвятому,
Моліть ся правді на землі!
Не поклоніть ся більш нікому,
Бо все брехня: попи й царі!...

Поет знає й добрих попів і говорить:

Не торгував ся й пан-отець,
(На диво людям та на чудо)
За три копи звінчав у будень...

Се дуже дивно, що піп не торгував ся й звінчав за три копи*) й таких попів мало є на сьвіті й Шевченко, знаючи попівську вдачу, не міг мовчати.

Очевидно Шевченко був православної віри, але не кланяв ся Богови і мамоні, як роблять се попи, а вірив во единого Бога — Бога правди та добра, а попи зробили його безбожником через те, що він не вірив у попів.

Матвій Голобородько.

(„Зоря").

*) Атеїст — той, хто не вірує в Бога.

*) Копа—50 копійок.

Леся Українка.

НЕ ДИВИ СЯ...

Не диви ся на місяць весною:
Ясний місяць наглядач цікавий,
Ясний місяць підслухач лукавий,
Бачив він тебе часто зі мною

І слова твої слухав колись...
Ти се радий забуть? Не дивись,
Не диви ся на місяць весною!

Не дивись на березу плакучу:
На березі журливеє віття
Нагадає тобі лихоліття,
Нагада тобі тугу пекучу,

Що зібгала обох нас колись.
Ти се радий забуть? Не дивись,
Не дивись на березу плакучу!

ДОПИСИ.

З NEW YORK, N. Y.
Нехай буде згода і добра робота.

Коли хто нам зробить яке добро, то ми йому за се вдячні. Завсїди, коли лише він нам приходить на гадку, все знайдемо для него добре слово. Що більшу вдячність відчуваємо для того чоловіка, який не одному з нас зробив добро, а зробив його приміром цілій родині. Такого чоловіка поважає ся. Так воно є у нас і так є у всіх чесних людий.

Якжеж велика повинна бути наша вдячність для такого чоловіка, котрий прислужив ся цілій нюйорській громаді в теперішнім часі.

Ми, поодинокі люди, є смертними сотворінями і з хвилею нашої смерти кінчить ся всьо: і наше добро і наше лихо. Але инакше маєть ся річ з тим чоловіком, котрий для нас зробив якесь добро і лишив по собі памятку зі своєї щирої праці на народній ниві. Імя такого чоловіка переходить з роду в рід для грядущих поколінь і триває так довго, як довго той нарід жие.

От і тому то кожду людину, яка для свого народу зробила хоч би найменьшу річ, нашим обовязком є пошанувати, віддати ся до неї з добрим словом і віддати таку честь, на яку собі та особа заслужила. Се прикмета культурних людий. Се обовязок чесних людий. І тому, що ми причисляємо ся до чесних та сьвідомих людий і беремо собі приміри від них, то треба також перейматися ся їх ідеями й ідеалами. З того виходить, що Українська Народна Громада в Ню Йорку повинна би віддати особлившу честь свому предсідателеви, о. Підгорецькому, за здїйснене великого діла, що за його почином довело ся нам всім при спільній праці побудувати в Ню Йорку Український Народний Дім для користи українського народу. А щодо дальших успіхів в будуччині, то се також увінчає ся нашою побідою при спільній праці нашого проводиря, о. Підгорецького, і ми певні, що він і со справу щасливо доведе до кінця, а тоді Український Народний Дім в Ню Йорку вийде на велику користь нашому народови.

Тож на бік тепер непорозуміня, на бік партійні спори, на бік особисті урази і незгоди, бо Українська Народна Громада кличе нас всіх, аби ми зарівно любили ся і всі Українці, без ниякої віроісповідання або партійних переконань, ішли разом до праці. І тому то Укр. Нар. Громада в Ню Йорку кличе нині весь український нарід з Ню Йорку і околиці, щоби став однодушно при Укр. Нар. Громаді, де кождий чоловік може знайти свободу свого розвитку. Нашим сьвятим обовязком є, щоби в Укр. Нар. Домі покласти всі свої сили моральні і матеріяльні за будучність рідної України, бо — як знаємо — лише той нарід має все свої права, котрий уміє їх здобути, і лише той нарід має свою історію, котрий уміє її творити рішучими ділами. Нині Укр. Нар. Громада кличе нас усіх до діла, щоби здобути собі нові права в своїй історії та щоби займити належне місце в ряді других народів.

Нехай же сей поклик знайде відгомін в кождім українськім серци. Нехай нині збудить ся в нашім українськім народі давне козацьке завзяте. Нехай вся наша українська суспільність буде не тільки видцем, але найдійнійшим учасником грядущих поколінь. Нехай віддасть всі свої сили матеріяльні і моральні на те, щоби весь український нарід зеднати в одну українську громаду, на те, щоби наша ненька-Україна була така сильна, щоби її відтепер жадна вража сила нікoли не поборола. Тож до згоди, Дорогі Братя і Сестри, бо де згода, там і сила, бо згода будує, а незгода руйнує.

Вкінци додам ще те, що в нашім народі закорінив ся поганий звичай, що наш чоловік за найменьшу дурницю попадає в ненависть. Ми ворогуємо поміж собою, та без оправданої причини чи потреби. Зараз ділимо ся та закладаємо ріжні партийки. Се є одна з наших народних недуг, яка точить наш вілений організм і дає чужинцям предмет до насьмішок над нами.

Не маю тут наміру сказати, що ті партії, які-б там уже не були, були злими. Противно, тут істнують уже віддавна ріжні партії, котрі ми вважаємо за потрібні і конечні, але коли таких партій множить ся забогато, то з них не може бути користи, лише шкода. Всякі теперішні додаткові партійки, котрі заєновують ся з ненависти або з непорозуміня, викликають між народом непотрібні роздори і деморалізують наш загал.

Велике число партій не було би ще такою великою бідою для нашої української суспільности, як би між тими партіями була згода. Але воно є противно, бо — як я вже сказав — під теперішну пору закладають ся ріжні партійки по найбільшій части зі злоби та ненависти, а їх провідники горлають, що всі разом працюють для добра народу. Вони хочуть вмовити в наш загал, що будьто би вони перші появили ся на сьвіт Божий та зможуть доказати такого чуда, що нарід без них в теперішну пору нічого не зможе довести до кінця. Тимчасом наш нарід вже переконав ся, що всяке зачате-нними діло та всякі заходи, котрі вони ведуть на свій спосіб, пішли на марне, тому, що вони до всякої народної роботи тут на землі Вашінгтона є неспосібні.

Тимко Мілещук.

З ANSONIA, CONN.
Відозва до Українців з села Колоколина.

Дорогі Родимці з села Колоколина, повіту Рогатин, Галичина! В Ансонії і Сімор, Конн., находить ся ще від 14. жовтня 1917 року комітет, до котрого увійшли: М. Пастернак, предсідатель; А. Гринишин, секретар; С. Вдовичин, касієр. Сей комітет має заняти ся збіркою поміж своїми односельчанами і чужинцями на Фонд Будови Українського Народного Дому в Колоколині. Котрі наші краяни і прихильники мають добру волю жертвувати який завгодно цент па повисше згадану ціль, нехай ласкаво зголосять ся на адресу: A. Hrynyshyn, 10 Oak St., Ansonia, Conn.

Дорогі Родимці! У Злучених Державах є до 70 душ з Колоколина, але ми одні про других мало що знаємо. В Ансонії і Сімор є нас 10 і ми за 5 місяців зібрали на будову Народного Дому в Колоколині 360 долярів. Сі гроші ми тримаємо в банку, а на банковій книжочці є написано: „Український Народний Дім в Колоколині".

Отже просимо наших Вп. Родимців, з котрих більша часть працює в Шікаго, щоби вони такою не спали, а згадали про своє рідне село, бо ся хвиля є дуже важна для нас. Ми тут працюємо разом, а се буде наша красна памятка, корисна для наших дітий у рідній селі і для нашої Неньки-України.

Не відтягайте ся, дорогі краяни, від доброго і хосенного діла, а будете мати з того велике вдоволене.

А. Гринишин.

В ПОЛЬЩІ:
(Продовжене зі стор. 1-шої).

Заперечене вісти про увязнене Криленка.

ЛОНДОН, 19. лютого. — В звіті урядової російської пресової агенції в Петрограді оголошено, що вісти про здобуте польськими військами міста Могилева і про увязнене ними Криленка, головного командантa большевицьких військ, є неправдиві.

Після донесеня бюра Райтера большевики арештували польських офіцирів і поставили їх перед революційний трибунал. Їх обжалувано за опозицію проти демобілізації польського уланського полку большевиками.

Польський відділ зі 600 людий знищено.

Протиреволюційні польські легіони потерпіли пораженe від большевиків в Мінску дня 6. лютого. Польські війска понесли тяжкі втрати. **Один відділ, зложений з 600 Поляків, зістав зовсім знищений.**

Урядовий звіт доносить: „До завзятої битви прийшло між війсками ради роб. і салд. депутатів в протиреволюційними війсками польських легіонів, які числили 2,000 людий і мали артилерію. По кровавій битві революційні війска віднесли побіду.

„Відділ, зложений зі 600 Поляків, зовсім знищено і дві гармати зроблено неужиточними. Польська кіннота уступила.

„Місцеве населене приймило наші війска сердечно, заосмотрюючи їх в поживу. Польські війска уступили в неладі; демократичні елементи покинули їх і перейшли в ряди революційних війск".

Польські легіони хотіли піддати ся Німцям.

Після донесеня російської пресової агенції командант польських легіонів, ген. Довбор Мусніцкі, вислав був бездротну телеграму до німецької головної команди, предкладаючи піддане і цілковитий послух Поляків Німцям. Сю телеграму переловлено в Мінску.

Кореспондент „Зединеної Преси" доносить з Петрограду, що польські війска віднесли побіду над большевиками в Бобруйску, віддаленого 85 миль на полудневий схід від Мінска. Инші знова польські війска посувають ся в напрямі Смоленска. В мінськім окрузі проголошено военний стан.

Ген. Довбор Мусніцкі візвав польські війска, щоби вони повалили власть ради роб. і салд. депутатів.

Читайте українські книжки і газети і часто читане веде до просьвіти; а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свобода".

В кождій українській хаті повинна знаходить ся часопись „Свобода".

Українська Академія мистецтва.

Академія мистецтва (красних штук) у Києві вже заснувала ся і 22. жовтня 1917 р. мали відбути ся вибори ректора. До пишного і сьвіжого вінця українського відродженя має вплести ся нова квітка артистичної культури, занедбуваної і приглушуваної сотні років проклятою системою старого ладу. Тепер вона розцвитає не просто яко забаганка богатих людий, а яко внутрішна потреба духовного житя українських артистів і маси, для котрої і в імени котрої вони говорять. Рідна Академія повинна розбудити й допомогти підняти ся рідній штуці. Се діло достойне інтелїґентних високоосьвічених патріотів, і ми мусимо його витати, не дивлячи ся на деякі не зовсім ясні моменти сеї справи в цілости, бо підготовляюча орґанізація Академії провадила ся досить далеко від громадського ока. Не може бути сумніву, що всю справу Академії ведуть найцїннійші люди, повні благородного ентузіязму, але хотілоб ся, щоб розуміне відповідальности теперішного моменту за сьвітлу будуччину рідної штуки впадало на долю ширшого громадянства, нехай би й воно пережило те захоплене, що будить високі стремліня художної творчости, бо лиш колектив, лиш тверда підстава громадського розуміня, а не артистичного обективізму може прискорити і зміцнити утворене великого будинку національної культури.

Тим то й конче потрібно, щоб далї громадянство знало, що робить ся на полі його штуки; необхідно й те, щоб така значна справа, як вибори ректора Академії, відбувала ся гласно і нормально, аби взялї в тім участь всї намічені професорські сили, а вони, як зачувати, тепер якраз не всї сидять у Києві; нарештї потрібно, щоб Академія мала на оці всї галузи мистецтва і щоб негайно подбала про запроваджене кляси іконописи, потреба якої при теперішнім убожестві церковної штуки й при великім попиті на неї забогатілого селянства є прямо таки нагальною. Заінтересоване Академією громадянство мало би право також бачити і критикувати статут Академії, а також чути про ті точки, з яких Академія виходити-ме в областях осьвіти; бо національно розвиненої штуки ми доси не мали, а давну традицію загубили і, очевидно, що національний стиль ще не повинен чекати наукового та артистичного вирозуміня і ще не скоро оплодотворювати-ме творчість артистів. Се важно нагадати длятого, щоби було ясно, де шукати далї професорів для незапроваджених ще виділів. Коли культура повстає не раптово, а шляхом еволюції, то певно прийдеть ся стати на таку позицію, котра би дала змогу утворити її не просто з допомогою чужих нам представників від меньшостий по згоді з представниками пануючої маси, а може инакше — силами теж чужих, але якихнебудь визначних чужинців, себто запросивши до Академії такі сили зза кордону.

Чужі високорозвинені люди не тільки дадуть досконалу техніку ученикам, але і самі піднесуть до можливих високостий готові наростки національної штуки. Наш нарід, що утворив був цілком своєрідне мистецтво в минувшинї, ніколи не відгороджував ся мурами від чужинців і завше вбирав в себе здобутки европейського сьвіта через тих же чужинців; таксамо й наші українські художники пійшли на чужу Москву й утворили підвалини для чужої нам штуки великоросійської. На молодіж чужі добрі сили можуть мати тільки добрий вплив, далеко кориснійший ніж професори з Українців нинїшного дня, котрі доси сьвідомо цурали ся українства, були російськими художниками і душа котрих лежала в осередку чужих, неукраїнських настроїв. Для розвитку штуки потрібні головним чином техніка і чуте, — техніку можуть дати чужинці, — там на чужинї засвоювали її й инші наші професори, — а чуте походить від душі; длятого конче треба, щоб навчане технїчних засобів виходило від Українців. Треба дбати, щоби наша Академія відразу стала на твердий грунт і давала осьвіту не тенденційну, а правдиву европейську, котра від себе вже дасть підвалини до утвореня шляхотної національної штуки.

Читайте „Свободу" і приєднуйте їй нових передплатників!

На сторожі чистоти національного мистецтва.

Шкіц.

Новий, на причуд добре звязаний революційний деркач у першу чергу, як відомо, вимів на сьмітник одно з найганебнійших злочинств російського ката: се — національні обмеженя. Старий режім у відносинах до так званих недержавних націй виходив завше з афоризму Гоголівської Теклї Іванівни: „всї сьвяті розмовляли по московськи" — і робив з сього всї належні висновки. Себто: деяких мов, скажемо, „не было, нѣтъ и быть не можетъ", а деякі хоч і є, але се — зло, з яким треба рішучо боротись. І боров ся, так боров ся, що геть чисто запаскудив провокаційною політикою своєю навіть таку суто-інтимну, але величню сферу творчости людської, як **мистецтво**. Сьвяте мистецтво, що повинно бути вільним, як сама природа у своїй первісній творчости; мистецтво, що не витерплює жадних втручань, які з ним нічого спільного не мають; що виходить з найглибших надр душі людської, виплеканої у згоді з тою природою, яка її створила й оточила всїм, що мала в собі найпрекраснійшого, кинувши в душу першу іскру творчого огню від своєї енерґії.

Природа велико-розмаїта, як у своїх сталих формах, так само і у проявах своєї енерґії, в творчости. Те, що ви бачите, спостерігаєте, відчуваєте в однім місци, того не побачити, не зауважити, не відчути вам у другім. Шедевр (архитвір) творчости — людина, а надто духова сфера людини, її безсмертна душа. Колективна людина, що росте, розвиваєть ся, еволюціонує в певних постійних природних умовинах, виявляє себе тільки такою, а не иншою, — се **нація**. Инші природні умовини — инша нація з осібними типовими й духовими прикметами: з иншим виглядом, темпераментом, укладом житя, звичаями, віруванями, мовою і т. д. В сїм розмаїтість, краса всесьвітна, в сїм заклад житя, а поза сим — мертвота, гидота, смерть творчости.

Чи можна спинити творчий вияв нації, яко такої, відмінити природу, в оточеню якої дана нація істнує й творчо виявляє свою індивідуальність, свою осібність, своє обличе? Чи можна відмінити природу, відмінити блакить неба, злото сонця, яр і форми рослин, скопати гори, в степах насипати гори й прибрати їх у певні шати, згасити пал або запалити кригу колективного серця, повідрізувати язики й повставляти инші, і т. д., і т. д.? Чи можна се все зробити?... Сьмішно питати, але завданем зарозумілого ката російського було до наших часів, коли не цілком се, то приблизно се, — коли не відмінити природу (тут уже навіть такий досьвідчений кат пасує), то відмінити природу духа людського, його індивідуальних прояв, і знївелювати все те, підвести під одну міру, а саме під московську міру, бож „усї сьвяті тільки по московськи розмовляли", отже — все московське цаця, а решта кат зна що.

Врештї: природа тасама, а на нїй — руїна, каліцтво духове, покруч, вироджене. Але, як опір природних начал елементам неприродним, чужим, — набиране захованої, понтенціяльної енерґії, що ранїйше, чи пізнїйше мусить себе виявити у формах, які зметуть геть чисто все, що чуже, занесене волею насильника, й відкриють вільні можливости вільної природної творчости.

Се стало ся. Як вода в повінь ломить кригу й широко розливаєть ся по луках та долинах, щоби потім увійти в береги й вільно та плавко текти своїм річищем до моря, — таксамо енерґія пригноблених націй розітнула ся величним вибухом, скинула з себе кайдани всяких обмежень і розлила ся усюди повінию широких національних змагань, аби потім, тихо й спокійно ставши до творчої праці, нести нововитворені цінности свої до скарбниці всечелюдської культури. Се стало ся.

Які-ж перспективи відкриває нам нове жите в нових умовинах? Які обрії зазначаєть ся новим рухом для театрального мистецтва зокрема?... Коли ми поглянемо в минуле й порівнаємо його з тим, що накреслюєть ся в творчій праці на перших пореволюційних кроках, то побачимо, що непоборний інстинкт націй до житя сам собою творить правдиві кличі й роздає певні директиви творцям. Доси люди з широким творчим летом, яких мала кожда нація, не знаходячи простору до проявленя власної енерґії в тих узких межах, що накреслила кождій недержавній нації нація державна, мусіли нести свою енерґію на послугу всепожираючому Молохови московської культури, ламаючи саму природу своєї душі і одночасно ламаючи чистоту й тої культури, до возвеличеня якої тягла їх силоміць державна влада. Хиба не наївно думати, що Українець, Поляк, Жид, Грузин і т. д., примушені обставинами творити не свою рідну культуру, а московську, не внесуть в неї кождий чогось від своєї індивідуальности, цілком чужої московській індивідуальности? А так же робило ся десятки лїт або й столїтя. Яка-ж може бути мова про чистоту московської національної культури?

Коли на таке явище можна не звертати уваги, навіть бажати його в сфері прикладної чи наукової культури, то всім палом намученого серця треба повстати й протестувати супроти привнесеня чужородних елементів у сфери мистецтва, бо се-ж є вияв сьвятого сьвятих національної душі. Всяке привнесене має тенденцію утворити покруч, а всякий покруч вже позбавлено многих своєрідних прикмет краси. Московщина страшенно любить при певній нагоді пишати ся високорозвиненим своїм мистецтвом, сама забуваючи про те, що за чужими привнесенями вона майже втратила своєрідну чистоту того мистецтва. Яку галузь того московського мистецтва не візьміть, всюди ви бачите чимало таки від окраденого чужинця. Чи не працювали коло визволеня московської літератури, починаючи з Кантеміра, і „инородці"? Чи не повно й тепер в московськім театрі чужинців? Чи не додали до творчости рук чужинці в московській музиці? А в, малярстві? А в скульптурі? В яку галузь мистецтва московського не пїткнись — всюди наразиш ся на „инородця", що сьвідомо чи не сьвідомо зрадив рідне мистецтво й пійшов служити катови, пійшов лити воду на чужий млин. І се були не якісь там статисти, підголоски в московськім „мистецтві". Досить таких імен, як Малороси Гоголь і Короленко, або нащадок Німця Діка — Л. Толстой, або Рубінштайн, або Антокольський, або безліч другорядних і малих перевертнів, — досить згадати про се, щоб кинути навіть думку про чистоту московського або, як кажуть, великоруського національного мистецтва. Не маю змоги в коротенькій замітці докладно зупинити ся на тім, що міг внести свого кождий з перекінчиків у чужу скарбницю: се зясує красше від мене всякий критичнобіографічний начерк, присьвячений згаданим художникам; туди й відсилаю тих, хто зацікавить ся сим питанем. Менї хотіло ся тільки підкреслити найбільше яскравим у всїй історії сьвітового мистецтва прикладом, що велич, що високий рівень мистецтва не завше йде поруч з його національною чистотою.

Чиж **національне** мистецтво, яко таке, програє від сього?... Безперечно! Виграє брехлива державна пиха, часом виграють з погляду житевих гараздів пп. перевертні, які ґеній свій втопили в державнім мори; що-ж до національного мистецтва, то воно тільки програє: московське національне мистецтво програє у своїй чистоті, а инші мистецтва народів Гоголя, Короленка, Толстого, Рубінштайна, Антокольського й т. п. — програють, утративши таких велетнів — творців, що здолалиб підняти рідне їм мистецтво до верховин. Що-ж до сьвітового мистецтва, яко суми творчости всїх народів, то воно утратило не мало, бо той-самий ґеній Гоголя чи Рубінштайна, творячи у природній йому сфері, що створила й виплекала його національну душу, дав би сьвітови зразки національної краси вартости надзвичайної, розкривши безодні глибини рідної кождому з творців душі народної.

Коли від мистецтва російської державної нації обернемось до націй підвладних, то зауважимо дуже цікаву річ. Мистецтва, скажемо, українське, грузинське, вірменське, жидівське і т. п., що розкривали перед творцями широке поле жертв, а не вигод, утисків, а не вільної творчости, жевріня в безвісти, а не слави або великої популярности, — сї мистецтва не здолали широко розвинутись, бо підтримувались лише творчою енерґією фанатиків; сї мистецтва мали в своїй істоті всї дані великої оригінальности, осібности, великої потенціональної енерґії, щоби сягнути до високого рівня й приоздобити вінець сьвітового мистецтва самоцьвітами сяйва надзвичайного, — вони мали всї дані для сього, але сї дані здебільшого так і лищили ся тільки даними, що розвивали ся о стільки, о скільки на те було дозволу чи — красше — недогляду з боку всеросійського самодержавя (будь прокляте у всїх будучих поколїнях!), або о скільки здібні були на офіру праці красші з синів тих недержавних націй.

Але за всїм сим заховувалось таке, чого в мистецтві державної нації — в московськім мистецтві — годі шукати. Се — чистота національного мистецтва. Згадані висше лихі умови розвитку мистецтв націй недержавних причинили ся до того, що сї мистецтва, відпихаючи ренеґатів браком усяких вигод, зберегли й до сього часу своєрідну чистоту. А се плюс, і не малий плюс, бо коли московське мистецтво через ріжні чужородні привнесеня втратило свою істоту, то в мистецтвах недержавних націй ви все те бачите, відчуваєте, любуєте з того. Що-ж до розвитку — то се завдане наших прекрасних часів і будуччини.

Збережіть тільки сю чистоту, пильно подбайте про се, бо разом із скасованем національних обмежень розпічнеть ся нове вільне жите для кождої нації, а тому й вільний розвій мистецтва, що давати-ме творцеви богато й житевих вигод. А за житевими вигодами поквапить ся сила всяких таланових і бездарних ренеґатів, перекінчиків, що за шмат гнилої ковбаси готові засьмітити всякий найвеличнійший храм. Таким добродіям треба завше рішучо говорити: „Мої панове! Коли Гоголь або Короленко, чи там Рубінштайн, Антокольський і т. п. перевертали ся в Москалів, то то були инші часи, инші умови для житя й творчости. Тепер минули ся ті роки, що розпирають людям боки, і всякий, хто кидає своє рідне мистецтво і за шмат ковбаси йде продавати свій хист чужинцеви, зветь ся ренеґат. Отже, аби не дістати від людий призирства й ганьби, красше було би вам повернутись туди, відки вийшли ви і де вам місце, бо ваша, хоча-б і ґеніяльна, творчість нічого, крім шкоди, не дасть нашому національному мистецтву, яке бажано булоб передати будучим поколїням у всїй його недоторканій красї. Коли вже вам так засвербіло працювати з нами, то завізьміть ся до гандлю, до винаходів, до хліборобства, а до мистецтва вам зась. Ми не підемо за московщиною й не будемо будувати свій храм чужим або награбованим чи подарованим добром. Нехай наш храм буде невеличкий, але він є виявом тільки нашої творчої душі; за вашою-ж помочию ми тільки загубимо себе самих, як давно вже загубили себе Москалї".

Все висше сказане в найбільшій мірі зачіпає сферу сучасного українського театрального мистецтва (коли сучасний стан української творчости в сїм напрямку можна назвати, не вагаючись, мистецтвом); се єдина сфера, що приваблювала доси до себе любителїв чужого, ренеґатів, бо тільки вона мала популярність серед широкого загалу й тому тільки від неї пахло грошима. Отже й варто булоб тт. акторам звернути ся до своїх колеґів-ренеґатів із словом правди й докору: „Від нині маємо будувати наш національний театр, тому не потрібно нам більше чужої допомоги. Несіть свою душу, свою творчість до того народу, який вас породив і надїлив чужими для нас прикметами, що тільки засьмітять чистоту нашого національного театру тоді, коли на своїм місци завше придадуть ся. Ми не підемо до вас, а ви не йдіть до нас: у кождого-ж і дома широкий простір для творчости. Тому — геть ренеґатство й нехай жиє чистота кождого національного мистецтва!"

С. Черкасенко.

(„Театральні Вісти").

Нові книжки!

В друкарні „Свободи" появили ся слідуючі найновійшого виданя книжки:

З житя первісного чоловіка, дуже поучаюча, ілюстрована книжка, в дуже приступній і зрозумілій формі подає спосіб житя первісних і сучасних дикунів. — Ціна ....35 цнт.

Власна хата. Прольоґ. Для виповненя програми при отвореню власних Народних Домів і читалень.—Ціна ....10 цнт.

На чужині. Гарне оповідане за ріжні пригоди в чужім краю.—Ціна ....15 цнт.

Не клени. Образ з житя народа в однім акті.—Ціна ....10 цнт.

І. Маска. II. Краса. Дуже гарне оповідане. — Ціна ....10 цнт.

Чорний кіт. Переклад з анґлійського. — Ціна ....10 цнт.

Про Митрополита Шептицького. Ціна 25 ц.

Доля України. — Ціна ....35 цнт.

Робітничі пісні. — Ціна ....10 цнт.

Кому потрібна війна. — Ціна ....10 цнт.

Як мужик двох ґенералів вигодував. — Ціна ....5 цнт.

Кляса проти кляси. — Ціна ....5 цнт.

Борба о сонце. — Ціна ....3 цнт.

Фільозофія штуки. — Ціна ....50 цнт.

Під шум млинських коліс. — Ціна 20 цнт.

Мати Наймичка. Драма в 4. діях..25 цнт.

Помилуй нас Боже, в чорній оправі. — Ціна $1.00

Ангел Хоронитель, з замком, чорна оправа. — Ціна $1.10

Замовленя присилайте на адресу:

"SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Календар Штіфа Табачнюка

Штіф Табачнюк, „ґаліціян", який довгий час працював на фармах та робив „троблі" „ґаліціянським" фармерам в Канаді, повернув до „Манітеґу" і видав там свій календар. Календар має 208 сторін друку; *богато ілюстрований; богато сьмішного* і цікавого матеріялу. Се здасть ся перший календар в цілій Америці, який в дійсности заслугує собі на назву ґумористичного календаря. Хто хоче мати веселість у своїй хаті і добре насьміяти ся, той повинен зараз замовити собі сей календар, посилаючи 50 центів на понизшу адресу. 15не —

Тут можете набути також календар „КАНАДІЙСЬКОГО РУСИНА", великий, гарний, з многими ілюстраціями. Ціна 50 центів.

А в кождій українській хаті повинен находити ся календар УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА. Зміст сього календаря богатий, цікавий і переплітаний гарними образками. Ціна 50 цнт.

[illegible] книгарни „Українського Бюра" набудете ся всякого рода КНИЖКИ до читаня. Не збувайте довгих зимових вечерів на бездільности, а побільшуйте своє знанє читанєм книжок. Жадайте цінників книжок.

AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE
520 East 6th Street, New York City.

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО НАР. СОЮЗА,

за місяць січень 1918 р.

УВАГА,

котру кождий місцевий Урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї стисло застосувати ся.

Члени, оголошені в рекордовім звіті за місяць січень 1918 року як суспендовані або виключені за неплачене місячних вкладок чи з инших причин згідно зі статутом орґанізації, коли хотять і на далі бути членами У. Н. Союза, мусять зголосити ся в протягу сего місяця (лютого) до своїх відділів і вписати ся наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Як сего не зроблять до кінця лютого 1918 р., то в марті 1918 р. мусять виповнити нові аплікації (просьби о приняте), коли хотять бути членами У. Н. Союза, подібно, як кождий новий кандидат. Ті знов члени, котрі в місяцю січню 1918 року взяли переступні листи, а еще доси не зголосили ся до якогось иншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мають се зробити в *місяци лютім 1918 року*, бо на другий місяць, т. є. в марті 1918 року вичеркне ся їх з членів орґанізації, а тоді вони можуть бути приняті до У. Н. Союза тільки на підставі нових аплікацій (просьб о приняте).

НОВОПРИСТУПИВШІ ВІДДІЛИ.

Товариство „Просьвіта в Вайт Стон, Н. Й.

В. 129. Баран Михайло, Олексів Максим, Білик Михайло, Гарасимів Михайло, Баран Анастазія, Волошинська Анастазія, Побрицька Михайло, Дзярський Михайло, Голошецький Іван, Процак Іван.

Братство св. Володимира в Ню Йорк, Н. Й.

В. 130. Солтис Іван, Кдеряк Николай, Бобильський Теодор, Петела Михайло, Цільник Василь, Залуляк Михайло, Методоф Теодор, Сахончик Іван, Букиль Іван, Романишин Семен, Мняхкота Петро, Скробала Андрей, Сеник Кароль, Козуляк Николай, Лещух Петро, Медвідь Олекса, Музичук Йосиф, Турчин Стефан, Качуревський Николай, Настевич Григорій, Маслів Михайло, Гайовий Юрко, Лошков Яков, Шевців Дмитро, Шевців Стефан, Залуляк Стефан, Шагай Дмитро, Підгайний Николай, Довбак Іван, Фурик Леон, Гримач Гнат, Цільник Катерина, Качоровська Анна, Вересюк Василь, Бурдиян Стефан, Бадьо Стефан.

Товариство „Просьвіта" в Мускеґон Гайтс, Міш.

В. 131. Марчук Анна, Гульчій Анна, Здирко Зофия, Максимів Николай, Гульчій Василь, Марчук Антін, Гжим Бронислав, Максимів Олекса, Гошовська Оліянна, Здирка Іван.

Сестрицтво св. Анни в Карнеґі, Па.

В. 131. Товаряк Ева, Маркусь Анна, Бобак Маріянна, Фіґура Марія, Гакала Франка, Жук Розалія, Козак Павліна, Козак Юлія, Скавронська Ева, Мазурок Анна, Голуб Ксеня, Копко Марія, Длисвич Анна, Шевчук Олена.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ.

В. 1. Карпяк Василь.
В. 4. Павчак Іван.
В. 5. Поломчак Михайло.
В. 10. Загородний Яков, Янкович Настя.
В. 24. Футрик Юрко.
В. 27. Павлюк Михайло.
В. 29. Грозьо Марія.
В. 31. Кулик Максим.
В. 33. Куземка Марія.
В. 34. Бандирський Іван, Тузінська Катерина.
В. 35. Давид Гринько, Каландяк Іван, Пікас Онуфрій, Каландяк Михайло, Пеленський Іван (с. Івана).
В. 40. Сьвідерський Николай, Митулинський Семен, Питльований Іван.
В. 41. Метерна Олекса, Бар Сташко, Дробик Теодор, Звіренський Теодор, Лятвин Олекса.
В. 42. Пилипович Іван.
В. 44. Махіброда Ілія, Локашик Теод.
В. 51. Блязловський Тадеуш.
В. 57. Бабяк Іґнат.
В. 59. Бестерця Юрко, Сорока Сафрон.
В. 62. Фабян Йосиф, Смазенська Юстина.
В. 65. Палажій Іґнатій.
В. 68. Якименько Павло, Богач Семко.
В. 69. Бука Гиргорій.
В. 70. Булій Юлія, Левич Марія.
В. 72. Самотис Стефан, Губич Іван, Кіх Николай, Швец Петро, Чуда Іван.
В. 75. Кладочний Семен, Провальний Дмитро, Чайковський Михайло.
В. 76. Васильків Василь.
В. 81. Бавровський Михайло.
В. 83. Титор Стефан, Барщевський Николай, Михальчук Митрифан.
В. 84. Ванат Юрко.
В. 85. Сенюк Данило, Костюк Розалія, Макарик Андрей, Макарик Катерина.
В. 91. Кащій Михайло, Павлиш Володимир, Кащій Ксеня, Любка Стефан, Любка Анна.
В. 92. Кічак Марія, Кічак Катерина.
В. 93. Пристаюк Антін.
В. 99. Жукоска Анна.
В. 100. Мачита Теодор.
В. 103. Михайлишин Федор, Каганяк Олекса.
В. 105. Росолович Павло.
В. 108. Сава Пилип.
В. 112. Любінська Марія, Зарічна Текля, Войнаровська Павліна, Дарош Марія, Дзюба Розалія, Сидорович Ева, Цубикайло Ева.
В. 114. Хороший Іван.
В. 115. Карпюк Семен, Клюс Антін, Бурий Стефан.
В. 116. Токар Іван, Тирпак Андрей.
В. 119. Омелян Марія.
В. 120. Фабер Іван, Ґурка Антін, Шиян Стефан, Жолцерчикевич Іван, Сірбінська Марія.
В. 122. Сусла Евгенія.
В. 133. Плакса Василь, Озібко Василь, Озібко Анна.
В. 142. Костирич Теодор.
В. 146. Чагарин Филип, Війтович Тимотей.
В. 147. Тульба Павло.
В. 149. Крупа Дмитро.
В. 155. Чабрак Катерина, Дністрян Стефан, Чабрак Іван.
В. 170. Дубик Іван, Гинко Кароліна.
В. 179. Смола Йосиф.
В. 198. Кривий Филимон.
В. 206. Бабій Нестор.
В. 209. Міляк Юлія.
В. 210. Шкутяк Михайло, Кочут Андр.
В. 211. Казенко Юліян.
В. 217. Ковтун Василь, Стичик Ілько, Білас Ілько, Окрепка Андрей.
В. 218. Мулярчик Михайло, Камінський Людвик.
В. 228. Фітик Петро.
В. 230. Грицик Андрей.
В. 234. Пілат Матрона.
В. 239. Шегда Олекса.
В. 241. Брецкович Вальтер.
В. 243. Кредено Марія, Свистун Семен.
В. 244. Бендаа Василь, Вончак Іван.
В. 246. Бельський Антін, Панасюк Стефан, Чехут Іван, Лех Адам.
В. 247. Качмар Дмитро, Цибенко Михайло, Січна Григорій, Кравчишин Николай, Щирба Йосафат, Баран Іван, Мацько Йосиф.
В. 248. Шіло Василь.
В. 262. Мерещак Анна, Мазепа Юстина.
В. 270. Колісник Іван, Пітура Пацько.
В. 274. Синчишак Петро, Макар Николай, Сенидак Теодор, Оленич Василь, Кіхтан Настуня.
В. 276. Лень Йосиф, Бутрий Николай.
В. 283. Савран Анна.
В. 292. Стрічук Теодор.
В. 295. Лесько Іван, Клим Йосиф, Гбур Іван, Кульчицька Васькевич Юзефа, Сивяк Катерина.
В. 300. Олійник Онуфрій, Прутник Михайло, Пухор Дмитро.
В. 301. Ляшок Теодор.
В. 324. Мудрий Йосиф, Протасевич Петро.
В. 328. Мачужак Іван.
В. 336. Каган Михайло, Бишлий Григорій, Гумницький Михайло, Маланяк Юліян, Топорович Андрей.
В. 342. Скочипец Стефан, Оршак Павло.
В. 349. Калин Дмитро.
В. 350. Хамуляк Стефан.
В. 363. Крива Анна.
В. 364. Венс Григорій.
В. 367. Гритальчук Павло.
В. 369. Романишин Михайло, Коцюбінська Павліна.
В. 370. Голембовський Томаш, Малінька Анеля.
В. 371. Ясенитий Николай, Ковальчук Петро.
В. 384. Мариновський Павло, Копя Казимир.
В. 388. Грушка Дмитро.
В. 393. Щерба Семен.

ЧЛЕНИ НАНОВО ПРИНЯТІ.

В. 47. Лохайовський Іван.
В. 48. Псх Йосиф.
В. 70. Костецький Володимир, Келичава Павло, Павлик Павло, Павлик Ефрозія, Медвідь Семен, Кот Стефан, Подубчишин Ілія.
В. 85. Васлик Юстина, Васлик Петро.
В. 91. Мидинська Михаліна.
В. 112. Роман Марія.
В. 117. Саладай Роман.
В. 136. Гамуляк Юрко.
В. 146. Козакевич Андрей.
В. 147. Процик Іван, Войтович Дмитро, Когут Іван, Брочковський Людвик, Бохна Михайло.
В. 160. Міса Владислав, Прийча Прокіп, Лаврик Катерина.
В. 175. Федоренько Матвій.
В. 217. Капітан Сенько, Нешук Марко.
В. 221. Волковецький Василь.
В. 244. Ялечко Йосиф.
В. 292. Коваль Текля, Чорній Василь, Чорній Настя.
В. 326. Шимайський Станислав.
В. 334. Васильків Марія, Васильків Василь.
В. 336. Лазука Антін, Яким Іван.
В. 349. Дмитрів Йосиф.
В. 355. Швец Проць, Павлишин Петро.
В. 363. Підскальний Михайло, Ковальчук Іван Курек, Деренюк Теодор.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ (ЛИСТАМИ) КАРТАМИ.

В. 17. Нистирович Леон.
В. 23. Калина Василь.
В. 53. Шпікула Константин, Шпікула Ілія.
В. 57. Посід Дмитро.
В. 70. Пирзавська Зофія.
В. 75. Савчин Николай.
В. 87. Захарко Іван.
В. 94. Трач Николай.
В. 112. Фортуна Антін, Фортуна Дм.
В. 146. Дрогомірецький Антін, Павчак Юліян, Павчак Параскевія.
В. 147. Коцюруба Дмитро.
В. 160. Бордун Паранька.
В. 165. Гасин Петро.
В. 170. Крокоський Йосиф.
В. 209. Дмитрів Михайло.
В. 218. Лесюк Іван.
В. 248. Кобилянський Йосиф.
В. 273. Барицька Параскевія.
В. 308. Силаник Юрко, Картичак Мих.
В. 332. Смоляр Сарафин, Сорока Анна.
В. 341. Шепетюк Стефан.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ АБО ВИКЛЮЧЕНІ ЗА НЕПЛАЧЕНЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК

В. 9. Кудляк Антін.
В. 10. Співак Іван, Антон П. Петро.
В. 14. Лучков Войтіх, Гураль Анна, Войтович Юлія.
В. 15. Стельмах Гринько.
В. 17. Козар Андрей, Пограничний Йос.
В. 22. Михайчук Іван, Вітушинський Григорій, Петришин Теодор.
В. 25. Сналецький Михайло.
В. 27. Похамський Петро, Рутковський Франко, Творищук Іван, Майчак Текля.
В. 34. Запотічний Василь, Бурак Григ.
В. 36. Подгірська Стефанія, Кравець Анна.
В. 41. Баран Юрко.
В. 42. Качмарський Роман, Ліброк Олекса.
В. 44. Матко Кароль.
В. 46. Микитин Яков, Сьомкайло Мих.
В. 47. Лаґдан Константин.
В. 49. Петрик Тимко, Мимрик Теодор, Сабадаш Петро, Боболінський Яков, Якубовський Павло.
В. 50. Синицин Юрко.
В. 51. Николишин Ілько.
В. 58. Гребеняк Николай.
В. 59. Пилипенко Даниїл.
В. 65. Кухар Іван, Багрій Василь.
В. 66. Михалко Анна.
В. 67. Гончарик Іван, Кляпцко Анна, Наконечний Іван, Скіба Іван, Шморгун Лев, Загоруйко Павло, Гринишин Андрей.
В. 68. Король Микита, Кляпцко Єфрим.
В. 72. Келб Казимир, Ката Франко, Келб Йосиф.
В. 74. Гуменюк Йоаким.
В. 75. Щербатий Тимко, Романець Яков, Полік Павло, Візний Дмитро, Шпак Іван, Ямир Григорій, Німа Михайло, Семен Николай, Герман Григорій.
В. 76. Горішний Іван.
В. 78. Сміжка Юліян.
В. 83. Вівчар Николай.
В. 88. Шавалюк Петро.
В. 91. Дзюбінський Михайло, Зулеба Василь, Крачковський Йосиф.
В. 93. Суховерський Михайло, Мацевко Анна.
В. 95. Вурута Михайло, Мех Федько.
В. 96. Нестор Михайло.
В. 99. Мельник Іван.
В. 101. Волошин Олекса.
В. 102. Микитюк Іван.
В. 108. Муштук Григорій.
В. 109. Шумилов Василь, Пащ Михайло, Лстінський Петро.
В. 110. Блавуцяк Іван, Чорний Іван, Блавуцяк Андрей.
В. 111. Дошак Андрей, Васильовський Дамян.
В. 114. Гінько Николай, Гінько Юстина.
В. 116. Пазюк Михайло, Кацишин Йос.
В. 117. Тронар Іван, Бобер Альберт, Король Николай, Зелінський Володимир.
В. 119. Сокіл Розалія, Макар Анна, Корецька Марія.
В. 127. Бортник Марко, Скрип Стефан.
В. 132. Гдяк Николай.
В. 135. Ференсич Йосиф, Беца Теодор.
В. 137. Модний Семен, Модний Іван, Лубоцький Семен, Лубоцький Николай.
В. 142. Мирков Кость, Соболовський Михайло.
В. 146. Бондаренко Касіян, Горішний Стефан, Ільницький Николай, Тимків Антін, Гилица Николай, Лоза Василь, Мидрик Іван, Доскоч Михайло, Борейко Роман.
В. 147. Рудик Михайло, Рудакевич Іван, Соджак Михайло, Сивий Максим, Трач Олекса, Задорожний Василь, Мулик Василь, Хрущ Василь, Хабик Дмитро, Демко Іван, Салик Василь, Семанишин Павло, Мельничук Гриць, Дзедаїц Станислав.
В. 151. Мороз Катерина.
В. 155. Гулевич Йосиф, Сімчик Іван, Фик Іван, Дзера Василь.
В. 179. Фрайт Василь, Саншин Андрей, Гречух Юрко.
В. 192. Пелихата Марія.
В. 217. Іванів Андрей, Білик Михайло, Дзіняк Михайло, Дорофей Іван (с. Николи), Качала Іван, Коляя Іван (Данила), Кучмій Григорій, Мазурик Марко, Милян Андрей, Олзяк Франко, Рудий Іван, Томчук Байтан, Юган Михайло, Федунь Михайло, Курець Лесько, Швец Антін.
В. 218. Демчак Михайло, Дуньчак Іван, Клюс Михайло, Макар Михайло, Нидоступ Юрко, Пущак Семен, Шретко Іван, Сиротяк Іґнатій, Ярмола Андрей, Бусько Теод.
В. 221. Чикало Григорій, Чикало Марія.
В. 224. Шавинський Іван.
В. 225. Ільків Николай.
В. 234. Василюк Михайло.
В. 235. Кінащик Павлина.
В. 239. Ачаль Марія, Бручковський Михайло, Боднарчук Онуфрій, Черкас Іван, Данків Кирило, Дзюбан Іван, Грицько Гринько, Цушнір Іван, Копчинський Михайло, Муха Стефан, Процко Іван, Школовський Максиміліян, Велгун Михайло, Зайшлий Франко, Чупер Николай, Пашлап Панько, Чмир Текля, Кобильник Анна, Копик Олекса, Москаль Анна, Папуга Станислав, Пришляк Михайло, Стечишин Андрей, Вертун Йосафат, Угнят Теодор, Баліцький Павло, Кобільник Стефан.
В. 240. Зохнюк Катерина.
В. 245. Федорович Франко.
В. 248. Казюта Йосиф, Фарина Іван.
В. 251. Сурмон Николай.
В. 273. Лешняк Теодор.
В. 276. Халюс Николай.
В. 282. Дмитрук Ілія, Саган Володимир, Осик Іван, Масляк Григорій.
В. 283. Колонський Теодор.
В. 292. Костирка Петро, Галабурда Василь, Ластвяк Стефан, Корнак Андрей.
В. 296. Первша Іван.
В. 300. Вархола Стефан.
В. 305. Грицінй Федор, Градиль Петро.
В. 316. Гнилиця Антін, Рудий Петро, Сенишин Петро, Возій Григорій, Мазурик Іван, Заблоцький Лука, Стехна Михайло, Содома Андрей, Багрій Соцко, Скороход Дмитро.
В. 322. Ятвак Андрей, Демків Іван.
В. 330. Дармода Володимир, Стасишин Михайло.
В. 336. Голчук Дмитро, Корінь Николай, Лежак Іван, Римар Михайло, Дембіцький Петро, Останчук Григорій, Петрович Іван.
В. 341. Кальницький Іван, Кравець Ів.
В. 349. Борецький Гілярій, Гусович Мартин, Кушнір Петро, Проць Анна.
В. 351. Кожух Павло.
В. 354. Романяк Юрко, Марен Мартин, Голубовський Захарій.
В. 355. Городянський Андрей.
В. 363. Луцишин Стефан, Лоськів Николай, Луцишин Николай, Кліш Николай, Кліш Шпергун Іван.
В. 365. Гевчук Михайло.
В. 379. Сенхра Михайло.
В. 388. Совінський Іван, Дольський Іван, Ярошинський Николай.
В. 401. Крушельницький Володимир.

ЧЛЕНИ ВЗЯВШІ ПЕРЕСТУПНІ КАРТИ (ЛИСТИ).

В. 10. Томько Михайло.
В. 14. Легкун Анна.
В. 18. Окаль Текля.
В. 24. Магун Николай.
В. 58. Захарко Іван, Романів Григорій.
В. 67. Калина Василь.
В. 70. Костецький Володимир.
В. 75. Кобилянський Йосиф, Дрогомірецький Антін.
В. 125. Турчановська Катерина.
В. 255. Нисторович Леон.
В. 263. Посід Дмитро.
В. 288. Мазепа Михайло.
В. 308. Шелаппій Онуфрій, Шелаппій Марія.
В. 317. Веґман Семен.
В. 323. Гасин Михайло.
В. 330. Поляк Григорій.
В. 351. Коцюруба Дмитро.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ.

В. 27. Малярський Григорій.
В. 38. Яблонський Іван.
В. 63. Чолій Марія.
В. 89. Худяк Михайло.
В. 96. Карлицький Юрій.
В. 107. Мендак Іван.
В. 170. Вітенько Лука.
В. 229. Поточняк Іван.
В .211. Цапик Стефан.

ЗІСТАВЛЕНЄ.

В місяцю грудню 1917 р. було членів в У. Н. Союзі	10.008
В місяцю січню 1918 р. принято нових членів до У. Н. Союза	256
В місяцю січню 1918 р. принято наново в члени У. Н. Союза	43
В місяцю січню 1918 р. принято з переступними (листами) картами до У. Н. Союза	27
В місяцю січню 1918 р. перейшло з инших кляс посмертного	12
Разом	10.346
В місяцю січню 1918 р. суспендовано за неплачене місячних вкладок чи инших причин	254
В місяцю січню 1918 р. виключено за неплачене місячних вкладок чи инших причин	8
В місяцю січню 1918 р. взяло переступні (листи) карти	20
В місяцю січню 1918 р. перейшло до инших кляс посмертного	12
В місяцю січню 1918 р. померло	9
Разом	303
В місяцю січню 1918 р. У. Н. Союз числив членів після сімох кляс посмертного	10.043

ПІСЛЯ КЛЯС І СУМИ ОБЕЗПЕЧЕНЯ:

Кляса D $100	1
Кляса A $250	396
Кляса AA $500	4.283
Кляса B $750	148
Кляса C $1000	5.163
Кляса BB $1500	47
Кляса CC $2000	5
Разом	10.043

К. Кирчів, гол. предс. У. Н. С.,
М. Угорчак, гол. рек.-секр. У. Н. С.

Купуйте Календар У. Н. Союза. Коштує 50 цен. разом з пересилкою.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЦІКАВИХ КНИЖОК,

які має на складі КНИГАРНЯ „СВОБОДИ".

І. Про Шевченкові твори. II. Оферма. — Ціна ....20 цнт.
Проти алькоголю. — Ціна ....20 цнт.
Річник „Свободи" з 1915 р.—Ціна 1.50
Руський штукар. 212 гарних штук до забави. — Зміст: Часть І. Забави фізичні і хемічні. Часть II. Штуки з картами. Часть III. Штуки рахункові. Часть IV. Штуки жартібливі. — Ціна ....50 цнт.
Рай і поступ. Написав проф. Михайло Драгоманов. Хто шукає відповіди на неясні релігійні питаня, той знайде в „Раю і поступі". — Ціна ....40 цнт.
Революція в Росії. — Ціна ....15 цнт.
Розбійник Кармелюк. Історичний роман в 6-ох частях. Незвичайно гарна повість написана великим українським письменником, драматургом і поетом Михайлом Старицьким. Одна часть коштує 50 цнт. Всі шість разом коштують $2.25
Розмова Поляка з Русином. — Дуже веселий вірш, в котрім Русин висьміває польську пиху. — Ціна ....10 цнт.
Русько-анґлійський толмач, з котрого можна дуже скоро навчитись анґлійської мови. Сторін 256, тверда оправа. — Ціна ....60 цнт.
Рицар і смерть. — Ціна ....5 цнт.
Різдвяна ніч (з 10 образками). — Ціна ....20 цнт.
Релігійні віровання старинних народів. — Зміст: Релігія Єгиптян. Релігія Халдейців. Первісна релігія Індусів. Ісповідники релігії Врама. Релігія Будди. Релігія Персів. Релігія Жидів. Релігія Греків. Релігія Римлян. — Ціна 20 цнт.
Росія й Україна. — Ціна ....15 цнт.
Розмова тверезого пияка Василя з горілкою. — Ціна ....10 цнт.
Свекруха. — Комедія в 3. діях. — Ціна ....25 цнт.
Сьміх і жарти. — Ціна ....20 цнт.
Словар чужих та не дуже зрозумілих слів. — Ціна ....30 цнт.
Страшна пімста. — Оповіданє М. Гоголя з козацьких часів (з многими образками). — Ціна ....20 цнт.
Сорокаті штани і инші веселі оповіданя та вірші. — Ціна ....25 цнт.
Страйк. — Сцепічний образ в трох діях з житя хліборобів в Галичині. (Штука для аматорських театрів). — Ціна ....20 цнт.
Серце не навчити і инші оповіданя. Написав Осип Юрій Федькович. — Ціна ....10 цнт.
Сьвітові байки в оповіданях Степана Руданського. — Ціна ....15 цнт.
Сумна казка. Зміст: Сумна казка. — На торзі. — Як пан перехитрив дощ. — Дещо про давних богів. Стогін землі. — Ціна ....10 цнт.
Степові люди. — Оповіданє з житя в донських степах. — Ціна ....15 цнт.
Сільські знахорі та баби-шептухи і инші оповіданя. — Народнє лічництво. — Діти і алькоголь. — Як наші ратують. — Ціна ....20 цнт.
Сьвято весни. — Ворог між нами. — Христос Воскрес. — До часу збанок воду носить (2 ілюстр.). — Тенодя (1 ілюстрація). — Мати. — На Великдень. — Старинний звичай. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 20 цнт.
І. Сила і краса, повість. II. Як баба Горбулиха зробила страйк. — Ціна ....25 цнт.
Сільська вчителька, оповіданє. — Ціна ....10 цнт.
Тато на заручинах. Міщанська пригода в одній дії. — Ціна ....10 цнт.
Тарас Шевченко (17 ілюстрацій). — Ціна ....20 цнт.
Товариська ворожка, для веселої розривки в кружку знакомих. — Зміст: Ворожене будучности для женщин. Ворожене будучности для мущин. — Ціна ....15 цнт.
Три княжевичі і чарівна птиця. — Ціна ....10 цнт.
Убійники, мельодрама в пяти діях в одинайцяти відслонах. — Ціна ....35 цнт.
Украдене щастє. Драма з сільського житя в 5-ох діях. Написав Іван Франко. — Ціна ....25 цнт.
Українсько-анґлійський словар, в скіряній оправі. — Ціна $1.00
Українсько-анґлійський і анґлійсько-український словар, в гарній скіряній оправі. — Ціна $1.50
Український сьпіваник. Обнимає шість груп: І. Патріотичні і політичні (19 пісень); II. Січові і Сокільські (15 пісень); III. Історичні (15 пісень); IV. Станові: а) козацькі (14 пісень), б) чумацькі (5 пісень), в) бурлацькі (6 пісень), г) опришківські (3 пісні), д) побутові (17 пісень); V. Любовні (62 пісні) і VI. Коломийки (180 пісень). — Ціна ....40 цнт.
Українсько-Анґлійський Словар. Друге побільшене і поправлене виданє. Обнимає 1580 сторін. — Ціна $2.00
Українсько-німецький підручник до науки німецької мови зі словарцем. — Ціна ....30 цнт.
Українські пісні, як: патріотичні, січові, любовні, коломийки і думки. — Ціна ....25 цнт.
Хто з чого жиє? (Розвідка на тлі економічнім). — „Земля рече". — Ціна ....15 цнт.
Чародійні пригоди убогого Омара і султанової дочки Зуліми. — Ціна 20 цнт.
Через кордон. (Цікаві розкази еміґранта). Еміґрант (вірш). — Ціна 15 цнт.
Чи Ваша родина дістане запомогу по Вашій смерти? — Ціна ....20 цнт.
Шерльок Гольмс. Таємничі історії найславнійшого в сьвіті детектива. Кождий том становить скінчену цілість.

Том 1.	Тайна молодої вдови	15 цнт.
„ 2.	Наречена прокураторка	15 „
„ 3.	Кроваві жемчуги	15 „
„ 4.	Злочин в печері [illegible]	15 „
„ 5.	Дочка лихваря	15 „
„ 6.	Коронкова сукня	15 „
„ 7.	Пропащий наречений	15 „
„ 8.	Сліпий дух кельнера	15 „
„ 9.	Крадіж бриліанта	15 „
„ 10.	Убийник женщин	15 „
„ 11.	Остров божевільних	15 „
„ 12.	Фальшівник грошей	15 „
„ 13.	Джентельмен вломник	15 „
„ 14.	Тайна графині Кастельоне	15 „
„ 15.	Траґедія дівчини	15 „
„ 16.	Чорт зі Сімфорд Гіл	15 „
„ 17.	Чудовий Рікардо Сакко і [illegible] Шіва	15 „

[illegible] і його Україна. Зміст: Заповіт. — На Шевченковій могилі. — Поклін душі великій. — Тарасови Шевченкови. — До памятни Тараса? — Памяти Тараса Шевченка. — Шевченко для свого народа. — Чому кождий Українець і кожда Українка повинні знати житє Тараса Шевченка. — Житє Тараса Шевченка. — Шевченко між народом. — На Тарасовій могилі. — Кирило Методіївське братство. — Випятки з творів Т. Шевченка. — Заповіт Т. Шевченка в чужих мовах. — Ціна ....15 цнт.
Що то є книжка? — Початки козаччини (з 5 образками). — Козачий кістяк. — Кіндрат Бубненко-Швидкий. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 20 цнт.
Що Іван на тамтім сьвіті бачив. — Ціна ....5 цнт.

"SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Родимці! Купуйте календар Українського Народного Союза, який коштує разом з пересилкою тільки 50 центів.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР
ЦІКАВИХ КНИЖОК
які має на складі
КНИГАРНЯ „СВОБОДИ“:

Арендар. Драма в 3. діях. — Ціна 25 ц.
Американський Шляхтич. Образ з житя руських робітників, в 3-ох діях. — Ціна ....30 цнт.
Американець, веселий образ з житя народу зі співами, в трох діях. — Ціна ....15 цнт.
Абу Касимові капці. — Арабська казка Написав Іван Франко. — Ціна 30 цт.
Американський гимн „Май Контри“ під нотами в українськім перекладі. — Ціна ....10 цнт.
Американські трости. — Ковбок. (Казка). — Емігранти.— Дні нашої слави і недолі. — Ціна ....15 цнт.
Амалюнга. — Займаюче оповідане з часів боїв між Европейцями а Індіянами в півн. Америці. — Ціна 20 цнт.
Байки-небилиці. — Ціна ....10 цнт.
Бондарівна. Драма в 4. діях а 5. відслонах. — Ціна ....20 цнт.
Буквар для дітий першого року науки. — Ціна враз з пересилкою 30 цнт.
Блудний син. Образ з житя наших виселенців в Америці у 4 актах зі співами. — Ціна ....25 цнт.
Богдан Хмельницький в Галичині. (2 ілюстрації). — Письмо (6. ілюстрацій). — Фляшка горілки. — Не в добрий час (4 ілюстрації). — Дні нашої слави і недолі. — Ціна ....15 цнт.
Великий підручник школа на скрипку, самоучитель, з всякими потрібними вказівками для початкуючих. Ціна враз з пересилкою $1.25
Воєнні пісні. — Ціна ....15 цнт.
Вибір поезій Івана Франка (з житєписю автора). — Ціна ....35 цнт.
Вічевий співаник. — Ціна ....5 цнт.
Весела книжочка з 17 образками. — Гумористично-сатиричний збірник для сумних людей. — Містить в собі богато сьмішних віршів, дотепів і оповідань. — Ціна ....35 цнт.
Вертеп. Сценічна картинка для колядників, що ходять по хатах в часі Різдвяних Сьвят. — Ціна ....5 цнт.
Вихованець. Народна комедія в 3. діях зі співами і танцями. — Ціна 25 цнт.
В неволі темноти. — Комедія з житя русько-американського народа в 3. актах. — Ціна ....25 цнт.
Вільний чоловік і инші оповідання. — Ціна ....40 цнт.
Весела читанка з образками. — Ціна ....15 цнт.
І. Вечері на хуторі біля Диканьки. II. Ярмарок в Сорочинцях.—Ціна 15 цнт.
Вода в природі. — Умірковане та щирий. (В. Винниченко). — Заграй. — *Останки „Фортуни“.* — Дні нашої слави і недолі. — Ціна ....20 цнт.
Граматика української мови. Уложили В. Коцовський і І. Огоновський — Ціна ....40 цнт.
Гетьман Мазепа. Дуже поучаюча книжка з ілюстраціями. — Ціна ....25 цнт.
Гостина сьв. Николая, драматична гра для дітий. — Ціна ....10 цнт.
Галка смерти. — Ціна ....5 цнт.
Галицькі анекдоти. (Гумористичне оповідання). — Ціна ....10 цнт.
Ґеновефа. — Ціна ....30 цнт.
Гаси огонь поки не розгорів ся і инші оповідання. — Ціна ....20 цнт.
Другий альбом найкрасших українських 25 пісень з нотами на хори мішані, мужеські і сольові. Зладив Г. Е. Смоленський. — Ціна ....75 цнт.
Домашна кухня (як варити і печи). Зладила Леонтина Лучаківська. Дуже практична і потрібна книжка для наших газдинь і дівчат. — Ціна ....75 цнт.
Дяк. Оповідане Марка Вовчка. — Ціна ....20 цнт.
Два домини і одна фіртка. Комедія в 1 дії. — Ціна ....15 цнт.
Два брати, з байок Братів Ґріммів. — Ціна ....15 цнт.
Девять братів і десята сестриця Галя. Дуже гарне оповідане. — Ціна 15 цнт.
Евстахій, повість з перших віків християнства. — Ціна ....30 цнт.
І. Жовнір. — II. Оферма. Комедія з міського житя. — Ціна ....10 цнт.
Журавлі. — Зміст: Журавлі (вірш). Закутник (оповідане). Новітні гайдамаки (вірш). Пісні про Канаду. Пайлот Бют, оповідання про судьбу молодого робітника-емігранта. Звідки бере земля тепло. — Ціна ....15 цнт.
Жителі Марса. — Ціна ....10 цнт.
Жінка і її значінє в суспільнім житю — Сільський хирург (3 ілюстрації). — Смерть отаманова. — Дурень. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 15 цнт.
Жіночий язик, індийська казка. **Невдалий линч**, оповідане. — Ціна 15 цнт.
Житє. зарібки. організації і т. п. в Злуч. Державах. — Дуже цікава розправа про відносини праці і житя в Америці. — Ціна ....15 цнт.
Зоря нового житя. Комедія в чотирох діях. — Ціна ....30 цнт.
З років війни. Сатиричні ілюстрації з європейської війни. Оповідання, відомости і інформації про український нарід, про старий край і Америку, богато ілюстровані. Понад 150 ілюстрацій. — Ціна ....30 цнт.
Збірка повістон. — Ціна ....10 цнт.
За сестрою. — Є се найгарнійше оповідане з козацької старини, сучасного письменника Андр. Чайковського. яке дотепер вийшло на американській Руси. — Ціна ....35 цнт.
Збірка оповідань. *Пятка.* Єшак-бін. Безробіте. Павло. В суді. Чорт і Микитиха. Бокачка. Милосердність. Слон і чоловік. Добра дочка.—Ціна 20 цнт.
З рідних нив. — Зміст: Вся людська твар з хвалою прийде (вірш). Чого нам дійсно потреба. Не плоти ради, не плоти (вірш). Найбільший духовний поет (Данте Аліґієрі). Михайло Петрович Старицький, батько українського театру і визначний український поет. *Як будуть їти наші? Ангел та пустельник* (оповідане). Дещо цікавого із природи і науки. Зі сьвіта.—Ціна 15 цт.
За вольности *України.* — Ціна ....5 цнт.
З кого ся насьмівають, з того люди бувають. — Посол Петрушин. — Модний адвокат. Збірка оповідань. — Ціна ....10 цнт.
Іван Коновченко і инші оповідання. — Ціна ....20 цнт.
Іван Дурак та инші оповідання. Ціна 25 ц.
Історія заложеня Злучених Держав Північної Америки. — Самсон. — До тих, що сьміють ся з паної людини. — Як Свіжка щось по ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — **Бог на землі** (Індійська казка). — **Свати. Дні нашої слави і недолі.** — Ціна 15 ц.

Замовленя посилайте на адресу:
„S V O B O D A“,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

СЬМІХУ ДО РОЗПУКУ!
Гумористичний календар
ШТІФА ТАБАЧНЮКА
можна купити в рукарни „Свободи“. Ціна всего 50 цнт. Адресуйте: 18—
„S V O B O D A“,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

В кождій українській хаті повинна находитись часопись „Свобода“.

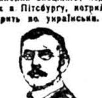
Др. ІВАН СМІТ
ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР.

ДОКОНУЄ НАЙТЯЖШІ ОПЕРАЦІЇ МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ, СПЕЦІЯЛЬНО ПРОПУКЛИНУ (Т. Є. КИЛУ), ЛІЧИТЬ З ПЕВНИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, НЕДУГИ ЖОЛУДКОВІ, СЛІПУ КИШКУ, ГЕМОРОЇДИ, ГРУБІ ЖИЛИ, НІС, ГОРЛО, УШИ І ИНШІ НЕДУГИ МУЩИН І ЖЕНЩИН. ЕСЛИ ХТО НЕ МОЖЕ ПРИЙТИ ДО МЕНЕ, ТО НАПИШІТЬ ЛИСТ І ОПИШІТЬ ВСЮ ВАШУ НЕДУГУ. ЗАЛУЧІТЬ МАРКУ НА ВІДПОВІДЬ. 17—

Dr. JOHN SMITH, Jr.,
127 E. 17th Street, New York, N. Y.
Години урядові: 12—2 попол. і від 6—8 вечер. а в неділі і сьвята від 10-ої рано до 2-ої пополудни.
Телефон: Stuyvesant 4493

SANTAL CAPSULES MIDY
МОЧОВІ ВІДХОДИ регулює **в 24 ГОДИНАХ**
Кожда пачка має напись з MIDY
Уникайте підробів

НЕДУГИ МУЩИН
Я є одинокий спеціаліст недуг мужеських в Пітсбургу, котрий говорить по українськи.

Найдовше істнуючий, найуспішніший і заслугуючий на довіре спеціаліст недуг мужеських, котрий практикує свое знане і довголітну практику для блага і для услуги недужим.
DOCTOR LORENZ.
11. поверх, фронт. 76-89
644 Penn Ave., Pittsburg, Pa.
Урядові години: Щодня від 9. рано до 8. веч. В пятниці від 9. рано до 5. веч. В неділі від 10. до 2.

Ходить о Ваше здоровлє.
ЗАПІР
є великою
НЕБЕЗПЕКОЮ,
яке потягає за собою
ВСЯКІ НЕДУГИ І ПРИКРІ ТЕРПІННЯ:
Запалене сліпої кишки,
Забуреня утроби,
Нестравність,
Брак апетиту,
Заворот і біль голови,
Згнилий запах з рота,
Нечиста кров,
викиди скірні як
чираки, прищі і т. п.
Безсенність,
Нервовість,
зневохота до житя.
Сьвітової слави
КАЛЬВАРИЙСЬКЕ
Вино Лічниче
лічить запір а зарівно усуває
всілякі недомагання, які
викликує ЗАПІР.
НЕ ПИЙ гіркої соли, не уживай
пігулок прочищаючих.
Не пий так званих „ГІРКИХ ВИН“,
бо викликують СТРАШНІ корчі жолудкові,
почім в короткім часі знов вертає стара
ЗАПІР. [біда
Звільніть себе від тих клопотів раз
[НА ЗАВСІГДИ
Купіть ще НИНІ КАЛЬВАРІЙСЬКЕ
Вино Лічниче
а побачите як воно добре ділає.

КАЛЬВАРІЙСЬКЕ Вино Лічниче увільнить Вас від ЗАПОРУ, додасть Вам здоровля, сил і кріпкости. Знова станеш веселий, охочий до праці і забави.

ПАМЯТАЙ, що ми звертаємо гроші, хто докаже, що КАЛЬВАРІЙСЬКЕ Вино Лічниче не Є таке як описуємо. КАЛЬВАРІЙСЬКЕ Вино Лічниче коштує одна фляшка $1.10 до набутя в АПТИКАХ, в більших складах, у наших агентів або прямо у *властителів:*

D. Wróblewski & Co.,
196 EAST 4th St. Dept. B.R.
NEW YORK CITY.

Dr. KOLER,
638 Penn Ave., Pittsburg, Pa.
ЛІКАР
(говорить по- українськи)

DR. KOLER є одиноким лікарем в Пітсбургу, котрий відбув свої студії в Варшаві, має 28 літ досьвіду у лічиню. Я лічу ревматизм, пропуклину, гемороїди, шкрофули, недуги легких, серця, жолудка, утробу, нирок, кишок, міхура, шкірні, як і всі недуги мущин, спричинені нечистотою крови. 914 і 606 уживаєсь при лічению недуг крови. Голосіть ся особисто, почтою не лічу. 105—
Години приняття: від 9. рано до 8. веч., в четвер від 9. до 5. днем, в неділі від 9. до 2.

З ТЕАТРАЛЬНОГО ЖИТЯ в Ню Йорку.

УКРАЇНСЬКЕ ТОВ. „ПОДІЛЬСЬКА СІЧ“ в Ню Йорку
— устроює —
в четвер, дня 21. лютого 1918 р.
о годині 7.30 вечером
в гали Народного Дому
217-219 E. 6th St., New York, N. Y.
В Е Л И К И Й Б А Л Ь
Музика тов. „Поморяни“.
ВСТУП 25 ЦЕНТІВ ВІД ОСОБИ.

Шановна Громадо! Тов. „Подільська Січ“ устроює бал і запрошує всіх охочих до забави на сей баль.

Часть доходу жертвуєть ся Народний Дім.

На балі приймати-ме ся, бажаючих вступити в члени тов. „Подільської Січи“, за оплатою половини вступного. Товариство дає своїм членам в разі недуги $6.00 тижневої запомоги а враз! смерти платить $100.00 на кошти похорону.

За добру забаву ручить
20-22 КОМІТЕТ.

Славна Драма! Славна Драма!
ДРАМАТИЧНО-СПІВАЦЬКИЙ КРУЖОК ТОВ. „УКРАЇНСЬКА БЕСІДА“ в Ню Йорку
— відограє —
в неділю, дня 24. лютого 1918 р.
В ARLINGTON HALL,
19-23 St. Marks Pl., New York, N. Y.
Н Е Щ А С Н Е К О Х А Н Е
ОСОБИ:

Михайло Тютюн, заможний чоловік... ....п. В. Шандрівський
Кулина, його жінка...п-ні А. Ольшевська
Варка, їх дочка........п-ні Е. Корнат
Семен, парубок..........п. І. Драган
Осип, наймит у Тютюна, п. П. Шаротський
Зінька, сільська пияниця........ ....п-на М. Татарньська
Хведот, денщик......п. С. Цембринський
Хведір, парубок.............п. Д. Гуда
Остап, парубок..............п. Ф. Ковач
Кузьма, парубок............п. П. Бартків
Хвеська, дівчина.........п-на М. Брошак
Малашка, дівчина.........п-на А. Кушнір
Маруся, дівчина..........п-на А. Шутак
Хівря, панька............п-на А. Гуменюк
Староста..............п. Т. Татаринський
Староста...................п. П. Панчишин
Музикант...................п. М. Касіян
Музикант....................п. Г. Андреїв
Рибак.......................п. О. Грицей
Рибак.......................п. М. Крупка
Рибак.......................п. М. Завойко
Рибак.......................п. С. Галайда
Жінка...................п-на А. Тарнавська
Жінка.....................п-на С. Яремчук
Старшина..............п. Т. Татаринський
Соцький..................п. П. Панчишин
Урядник....................п. М. Касіян
Салдат......................п. П. Салій
Салдат......................п. Г. Андреїв

Парубки: п-нове: П. Добрянський. М. Хлопан, К. Добрянський. Т. Боюк. В. Миськів. О. Кібюк. І. Шуст. Г. Андреїв.
Дівчата: п-ні: А. Островська; п-ни С. Руда, А. Андрухів. Т. Шеванська. К. Туркевич. п. Фіцалович. С. Райчук. Г. Ґеретівна, І. Пухоль. А. Дяк.
Річ діє ть ся в Полтавщині.
Режісер: п. С. Фесолович.
Суфлер: п. М. Дячишин.
Дірігент: п. М. Дурдела.

ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ
ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ.
Музика: Г. Е. Смолинського.
ВСТУП: Крісла І-радні 75 цнт., II-радні 50 цнт., III-радні 35 цнт.
Початок точно о годині 3-ій пополудни.

Тікети до набутя перед представленєм: „Українська Бесіда“, 72 Ст. Маркс Плейс і „Українське Бюро“, 520 Іст 6-та улиця, а в дни представленя від години 2-ої при касі. 22

УКРАЇНЦІ! Драма ся, одна з найлучших перлин української літератури. В ній сцено представлюєсь недію заведеної любови. Драматург Л. Я. Манько зумів представити житє наше в ярких красках. На славній нашій Україні виставляють сю драму Українські Театри сотки разів з великим успіхом. Дружина Драматично-Співацького Кружка, Тов. Українська Бесіда буде старати ся її як найлучше відограти. Дружина Кружка се є преорганізована Дружина Українського Народного Театру. — Поминути се представлене, се стратити нагоду бачити одну з найлучших штук драматичних. Надіємось, що люди прибудуть так численно на нашу театральну виставу. як послідного разу. Тим самим далесьте і хосьте спромогу до дальше працювати для українського мистецтва. — Хай живе українська штука з своїм безмірним чаром! Хай живе українська пісня з своїм золотим звуком!

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“ в Ню Йорку
— устроює —
в неділю, дня 24. лютого 1918 р.
ДЕСЯТЬ ЛІТНИЙ ЮВИЛЕЙ СВОГО ІСТНОВАНЯ
в Українськім Народнім Домі, 217-219 Іст 6-та ул., Ню Йорк.
Початок о годині 4-тій пополудни.
ПРОГРАМА КОНЦЕРТУ:

1. Вступне слово виголосить п. П. Хомів
2. Щурат-Людкевич: „За Тебе Україно“ ....хор мішаний
3. До Основяненка (Шевченко), віддекламує ....п-на А. Кінаш
4. Франко-Січинський: „Як почуєш в ночи“, сольо, відспіває ....п-ні Ю. Корецька
5. Воробкевич: „Не вірна жабка“ ....хор мішаний
6. Віглад з діяльности тов. „Просьвіта“, виголосить ....п. С. Чосник
7. Кропивницький: „Де ти бродиш моя доле“, дует, відспівають ....п-ні Ю. Корецька і п. М. Гундич
8. Іларіон Грабович: „Війна“. віддекламує синок п. С. Чосника ....Василь Чосник
9. Лисенко: „Коло гаю“ ....хор мішаний
10. Дворак: „Гумориска“, сольо скрипкове, відограє ....п. Д. Опришко
11. Давидовський: „Кобза“ ....хор міш. Закінчене.

Програму ювилею виконає Український Хор з Ню Йорку.
Дірігент п. М. Гундич.
Орхестра п. Г. Е. Смолинського.

УКРАЇНЦІ І УКРАЇНКИ! Цілию Укр. Т-ва „Просьвіта“ є ширити між українським народом просьвіту і старатись вєднати Українців під один народний стяг без огляду на їх переконаня. Т-во „Просьвіта“ ширить поміж українським загалом просьвіту і любов до свого рідного слова; уряджуванєм театральних представлень, концертів та відчитів. Т-во „Просьвіта“ посідає найбільшу і найдобірнішу бібліотеку в Ню Йорку, з котрої члени залюбки користають. Товариство посідає в готівці 3.000 долярів майна. Крім того посідає також друкарню котра варта тисячі долярів. Прибудьте на 10-літний ювилей і впишіть ся в члени бо приймаєм без вступного. — Коли маєте українське убране, то уберіть ся гарно, бо ми будемо брати фотографію зі всіх гостий, що прибудуть на ювилей Т-ва „Просьвіти“.
22-23 Уряд Тов. „Просьвіти“.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА“.

Нас знають і в Канаді.

Часописи можуть іти і в найдальші закутини сьвіта, вони можуть містити ярдові оголошеня, а оголошувана річ, без згляду чи се медицина чи що инше, не буде ніколи признана більшостию людий, коли вона не має тих примет про які пишеть ся.

Тайною, чому JUVITO TABLETS, сей природний ростинний лік, став звісний і признаний тисячами терплячих, є ся причина, що сі таблетки дадуть скору і певну поміч в таких случаях як: ослаблене нервів, недомагання жолудка і нирок, болі голови, нестравність і утрата апетиту, безсонність, загальне ослаблене і немічність тіла.

П. Павло Ковач, 1845 Халібек Стр., Реджайна, Саск., Канада, пише слідуючий лист про се чудове средство:

„Прошу післати мені за одного доляра пачку Juvito Tablets, бо перші шість таблеток, присланї мені на пробу, оказались помічні“.

Ціна одної пачки JUVITO TABLETS є $1.00, шість $5.00, а убезпечена о 10 цнт. більше і висилаєсь її всюди по одержаню належитости.

Juvito Laboratory,
South Hill Branch 25,
PITTSBURGH, PA.
На жадане вишлемо даром пробку.

КОГУС, Н. Й.
Заходом Співацького і Драматичного Тов. „Бандурист при церкві св. Петра і Павла в Когус, Н. Й.
буде відігране представлене
„Б Л У Д Н И Й С И Н“
в неділю, дня 24. лютого 1918 р.
в гали церковній,
198 Онтаріо ул., Когус, Н. Й.
По представленю хор відспіває кілька народних пісень.
Початок о годині 7-ій вечер.
Вступ 35 і 25 центів.
ДІЄВІ ОСОБИ:

Антін, господар ....Іван Столар
Анна, його жена ....Анна Майчак
Омелько, їх син ....Тимко Хфіпович
Павло, їх син ....Мих. Лабада
Стеха, їх донька ....Розалія Зарицька
Олена, жінка Омелька....Розалія Клубко
Терешко ....Онуфрій Лесняк
Пілковський ....Андрей Мазурик
Гарий ....Юрко Гончарик
Мері ....М. Бабяк
Максим ....Кост. Пакуляць
Осип ....Крес. Пакуляць
Майк ....Стефан Юрківський
Режісер ....Н. Закалюжний

На се представлене запрошуємо всіх Українців як місцевих так з доокола місцевостей та згори дякуємо за численну участь.
21-22 КОМІТЕТ.

ТРЕНТОН І ОКОЛИЦЯ, ПОЗІР!
В суботу, дня 23. лютого 1918 р.
точно о годині 7-ій вечером
в галі **MARKET STREET THEATRE, cor. Market & Union Streets**
— відбуде ся —
ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ
— і —
В І Ч Е

Просить ся всі Хв. Товариства і Братства як також всіх Українців і Українок до співучасти, бо програма дуже добірна. Крім місцевого хору також будуть співати позамісцеві перворядні співаки а також артист співак з Метрополітен Опера Гавз. Підчас концерту виступати буде рівнож орхестра „Інтернейшенел Бенд“, зложена з 15 музикантів.
22-23 КОМІТЕТ.

БРІДЖПОРТ, КОНН.
ТОВАРИСТВО ГИМНАСТИЧНЕ „СІЧ“
— устроює —
УКРАЇНСЬКИЙ БАЛЬ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ
в суботу, дня 23. лютого 1918 р.
В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ
108 Кесут стріт.

Чистий дохід з балю призначений на удержане Українського Народного Дому в Бріджпорт, Конн.

Дорогі Братя і Сестри! Єсли любите свій нарід, свій рідний край, свою пісню, то Ви повинні підперти Тов. Гім. „Січ“ в його щирій народній праці. Тов. Гім. „Січ“ докладає всі свої сили, щоби побідити чорносотенців, кацапів (критих і явних), і не дати до наруги українського імени, бо на народ і на віру дамо себе в офіру, не для реклами, тільки для добра свого українського народа.

Як рівнож подасть ся до відома, що вкоротці відограємо представлене **„АМЕРИКАНЕЦЬ“**. Глядіть за оголошенєм.
Початок балю точно о 7-мій год. вечером.

Тож запрошуємо всіх щирих Українців з Бріджпорт, Саутпорт, Конн. і околиці.
22 КОМІТЕТ.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Володимира, від. 162, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітинг відбудеть ся сеї неділі, 24. лютого, зараз по Службі Божій, в гали церковній на долі. Просить ся всіх членів, щоби явили ся на мітинг і свої довги вирівнали. — І. М. Васильків, предс.; В. Горайовський, секр.

О С Т О Р О Г А.

Підробляч є небезпекою для всякого рода бизнесу, а головно в обєкту зілів. Не підривайте свого житя через уживанє підробів. Чудові насліди нашого Болгарського Кровного Чаю найшли многі підробляччи. Відкиньте їх і зажадайте звороту Ваших гроший. Кожда пачка правдивого Болгарського Кровного Чаю Г. Г. фон Шайка має підпис H. H. Von Schlick.

Наша велика пачка для родин на пять місяців коштує $1.00; почтою $1.10; шість пачок $5.00, почтою $5.25 і висилаємо всюди по одержаню належитости або на C. O. D. Адресуйте до: 1622
MARVEL PRODUCTS COMPANY,
29 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.
УВАГА: Коли хочете обезпечити посилку, пришліть 10 цнт. додатково.

Читайте українські книжки і газети бо часте читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до книгарні „Свободи“.

НЕБУВАЛА НОВІСТЬ!
Новонайдена патентована масть
„САЛЬВА“,
котра є виробльована зі старокраєвих зіл, вилічила богато людий в ріжних місцевостях, а в самім Вільмінгтові многі люди зістали вилічені з застарілих і кількалітних ран. Ся масть гоїть рани від попечення, потовчення, прищі всілякого рода і т. п.
Прошу замовленя слати на адресу:
JURKO SAGAN 22-46
414 Queen St., Wilmington, Del.

ДАРОМ
фарми
НЕ ДАЄМО АЛЕ ДЕШЕВО ПРОДАЄМО.

На українських кольоніях в стейтах Огайо, Пенсильвенія і Тенесі, межи містами Клівленд, Йонгставн, Ірі і Пітсбург. Землї нечищені від $4.00 за акер, на 10 літ виплата. Маємо також фарми з інвентаром і до рентованя. Купуючим звертаємо кошти подорожи. Пишіть по новий каталог до:

R. T. Hurdle Land Co.,
3349 East 55th Street,
Cleveland, O.

ЧИ ТО ТЯЖКО

Йдучи з роботи домів кождого вечера, або в неділю з церкви, у вільнім часї зі забави, чи з яких сходин, переконати несьвідомого Українця, *що його обовязком є читати свою рідну газету* і спонукати його, щоби він вислав передплату на „Свободу“:

в Злучених Державах:		В місті Джерзи Сіти і за границю:	
на рік	$3.00	на рік	$3.50
на пів року	$1.75	на пів року	$2.00
на 3 місяці	$1.00	на 3 місяці	$1.25

Гроші належить посилати на слідуючу адресу:
„SVOBODA“. 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Звісний Dr. GREY Спеціяліст
ЙОГО ОФІС ІСНУЄ ПОНАД 30 ЛІТ.
117 E. 17th St., БЛИЗЬКО UNION SQUARE New York City.

Він уже вилічив тисячі людий і бажав би і Вас вилічити, коли терпите на нирки або міхур, скірну недугу, єчему, пропуклину, гемороїди, фістулу, ревматизм, невральгію, *нервовість, болї крижий, слабости носа, горла і жолудка,* кашель, застуду. Запалене легких або всяку иншу хронічну недугу. Коли лікар, який лічив Вас ще не вилічив Вас, *ідїть до добре звісного і давно основаного офісу д-ра Ґрея, бо він вилічить те, чого другі не могли.*

ПОРАДА ДАРОМ. — ЛІКИ $1.00.
За професійну обслугу числить низькі ціни.
Години: від 9-ої до 8-ої; в неділї від 9-ої до 3-ої.

ЗДОРОВЛЄ Є НАЙБІЛЬШИМ СКАРБОМ.

Коли чоловік є здоровий — то має всьо. Є доброї волі, тїшить ся житєм, може заробляти, і через се йому нічого не бракує, має всьо, що в теперішних відносинах може мати. І тому нашою першою задачею є удержати себе в здоровлю, а коли втратили, знова відзискати його стараємось.

Се осягнемо уживанем
БОСАКОВОГО ЛЇЧНИЧОГО ГІРКОГО ВИНА.

Лічнича сила сего вина була доказана в тисячах тисячів случаях недуг і немочий жолудка, кишок, нирок і т. д. Воно помагає творитись новій, здоровій крови, усуває з тїла всї нечистости і задля того воно є

ПІДСТАВОЮ І СКРІПИТЕЛЕМ ЛЮДСЬКОГО ЗДОРОВЛЯ.

Воно є виробльоване з чистого вина, ріжних цїлющих ростин і корінців. Затим є природним ліком а його лічнича сила є вельми успішною. Коли Ви терпите на жолудок, нестравність, нирок і инші долегливости, то уживайте

БОСАКОВЕ ЛЇЧНИЧЕ ГІРКЕ ВИНО.

Поліпшене Вашого стану побачите скоро по тім, що в короткім часї здобудете крїпке здоровлє. 19—
Ціна за фляшку $1.00, 6 фляшок $5.50, а 12 фляшок $10.00.

Наше вино не продасть ся як напій, але яко лїк. Його можна дїстати в аптиках а також в лїпших гостинницях. Коли нема його у Ваших сусїдних склепах, замовіть собі прямо у фабрикантів.

Michael Bosak Company, Scranton, Pa.

Новість! Бруклинська Громадо! Новість!

„ТРІЙО“, З ТОВАРИСТВА „ПОМОРЯНИ“.

Музичний Кружок Укр. Пост. Тов. „Поморяни“ з Ню Йорку
уряджує

ГУМОРИСТИЧНИЙ ВЕЧІР
В СУБОТУ, ДНЯ 23-го ЛЮТОГО (ФЕБРУАРА) 1918
101--103 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

П Р О Г Р А М А:
ЧАСТЬ І.
На чужий коровай очий не зривай
Жарт в одній дїї зі співами.
О С О Б И:

Панас Базюра, підстаркуватий чоловік........тов. М. Кравець
Химка, його жінка по другому слюбі........тов-ка К. Гупало
Галька, його дочка від першої жінки........тов-ка Д. Кучкуда
Василь Крутько, коваль........тов. Гр. Шевчук
Акакій Ферапонтович, заштатний пал........тов. В. Карпович

ЧАСТЬ II.
Пантоміна (представлене без говореня)........„Трійо“, з тов. Поморян
Хор мішаний тов. „Поморяни“ під управою........тов. А. Букса
Музичний Кружок під управою........тов. А. Мачіна
Деклямація........тов. В. Карпович

Режісер тов. В. КАРПОВИЧ. Управитель Муз. Кружка тов. „Поморяни“ А. МАЧІН.

ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ. Початок о годині 6.30 вечером. Вступ 35 і 50 центів.

ШАНОВНА БРУКЛИНСЬКА ГРОМАДО!
Звісний Вам Музичний Кружок тов. „Поморяни“ з Ню Йорку постановив уряди**ти сей гумористичний вечерок з гарною програмою яка ще в Бруклині не бувала. Хто прибуде, сей не пожалує, бо найсумнійший мусить розвеселити ся.**
Музичний Кружок тов. „Поморяни“ запрошує численну участь Вп. Родимців з Бруклина.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Каже, що загальний мир наступить незабаром.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 20, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Др. Юда Магнес в Ню Йорку говорячи на зборах поважної американської політичної організації, „Народної Радикальної Ради", заявив, що загальний мир вже недалеко. Він впевняв своїх слухачів, що президент Вілсон приготовляеть ся виступити ще раз перед конґресом і виголосити промову на тему безпроволочного і безпобідного мира. „Я — говорив др. Магнес — можу певно сказати, що президент Злучених Держав в дуже короткім часї видасть заяву до всіх аліянтських правительств і зажадає заключеня безпроволочного мира на основі: без заборів і відшкодовань. Він запросить всї воюючі правительства приступити до мирових переговорів".

Сенатор Джонсон за удержавненєм зелїзниць.

Сенатор Гірам Джонсон, републиканин з Калїфорнії, вніс проект в державнім конґресї, щоби правительство перебрало раз на все зелїзницї під свою контролю. Проект піде нині під голосованє обох палат конґресу.

Ціна їзди зелїзницею підвисшена.

Міжстейтова торговельно-промислова комісія позволила підвисшити ціну їзди на зелїзницях на полудни від стейту Огайо і ріки Потомак та на схід від ріки Місісіпі. Відтепер пасажири замісць 2 центи за одну милю їзди зелїзницею будуть платити 2 і чверть цента.

Рибаки під контролею правительства.

З днем 15. марта б. р. риболовство переходить під контролю правительства. Се робить ся в тій цїли, щоби забезпечити населеню Злучених Держав засоби поживи на протяг війни.

5.000 Індіянів в армії.

В американській армії і маринарцї є тепер около 5.000 Індіянів. Точне число не є звісне, але комісар для індіяньских справ подав його яко пересїчне. Індіяни закупили бондів „позички свободи" на суму 9.000.000 долярів.

Угорські Українцї — нация греко-католиків.

Угорські Українцї в Злучених Державах, — се одна найбільше нерозвинена, найбільше забута і одна з найслабших національних галузий української іміґрації. В Злучених Державах є їх понад 200.000 душ. Всї ходять осібняком. Як в політичнім, так в економічнім, а навіть в домашнім житю вони не йдуть спільно з Українцями галицькими, буковинськими та київськими. З галицькими Українцями сходять ся вони подекуди спільно на поли релїґійнім, але й тут ся єдність є дуже загрожена. Де шукати причин сього народного поведення, не знати; більшу часть сього національного гріха повинні перебрати на себе провідники Угрорусинів. — Ми назвемо їх Угрорусинами, так як вони самі залюбки себе прозивають. Українцями їх не хочемо тут називати, щоби непотрібно не викликати у них ненависти, яку впоїли в них їх нечисленні провідники, котрі через довгі літа учили темну масу цурати ся і відпекувати ся сеї рідної їм назви.

Про трагедію, яка лучила ся між сими Угрорусинами, читаємо в мікізракській „Народнім Слові" (ч. 6, з 14. лютого б. р.): „Пару тижнів тому назад — пище „Народне Слово" — між иншими делеґаціями в Білім Домі у Вашінґтоні представляла ся президентови Вілсонови і делеґація від Угрорусинів. Всї делеґації представляли ся яко делеґати своїх націй, а наші Угрорусини представили ся голові великої републики яко греко-католики... По вислуханю просьби Угрорусинів президент Вілсон сказав: „Так, Греки є добрий і мудрий нарід; я все відносив ся до них з пошаною". — Делеґація була від Угрорусинів, а похвалу дістали Греки... Нація греко-католиків... Дивно, що ся делеґація повернула назад в пітсбурські околиці, цїлою і не спалила ся зі встиду таки там, у Вашінґтонї"...

Особистий лікар німецького цісаря приїхав до Злучених Держав.

Др. Артур М. Дейвіс з Піква, Огайо, який був особистим лікарем-дентистом німецького цісаря Вільгельма, повернув до Америки 18. лютого б. р. Через Німеччину переїхав, будучи заосмотрений у військовий пашпорт, підписаний власноручно цісарем. Він каже, що справа поживи в Німеччині не є так дуже погана, як її тут представляють.

2-центові монети.

Екзекутивний комітет товариства видавців американських ґазет на останних зборах у Вашінґтонї ухвалив внести просьбу до міністерства фінансів, аби воно розпочало виробляти 2-центові монети. Нова монета зробить велику прислугу у виміні гроший, а також при купованю ґазет, зоглядну на се, що майже всї ґазети коштують тепер два або більше центів.

З джерзисітського відділу „Юнґ Вімен Крішчен Асошіейшен".

В суботу (23. лютого б. р.) в льокали товариства „Юнґ Вімен Крішчен Асошіейшен" під ч. 91. Мерсер улиця, в Джерзи Сіти відбудеть ся приняте жінок, сестер і наречених всіх жовнірів. Комітет сього товариства просить інтересованих українських женщин, аби вони також взяли участь у сім приняттю.

Міліонер поповнив самовбийство.

Роберт Б. Ван Кортленд, визначний провідник в рядах демократичної партії і найбогатший кавалер в державі, покінчив самовбийством у своїй вілї недалеко Вайт Плейнс, Н. Й., перетинаючи собі горло. Ван Кортленд числив около 50 літ житя. Оставив здаєть ся 5,000.000 або більше долярів маєтку. Він був довший час хорий і щойно два тижні тому приїхав з Японії, де був на лїченю.

Независимий остров на водах Злучених Держав; його 9 жовнірів провадить війну з Німеччиною.

На водах при побережу Злучених Держав є один маленький остров, який не інтересуєть ся політичними і державними внутрішними і заграничними справами Злучених Держав. Сим островом є остров Луд'с; лежить при берегах стейту Мейн, недалеко місточка Брістоль. Жиє на нїм тепер 35 родин, які занимають ся риболовством. Сей остров відлучив ся від Злучених Держав ще за часів президента Абрагама Лінкольна, в 1860 роцї. При першім голосованю на Лінкольна яко президента мешканці сього острова голосували разом з мешканцями місточка Брістоль. Та при виборах зайшло маленьке непорозуміне, через що голоси мешканців сього острова уневажнено. Позбавлені виборчого права, мешканці острова Луд'с за порадою свого адвоката відказали ся платити державний податок. — Коли в кілька літ пізнїйше в державі вибухла домашна війна, власти взяли під увагу також мущин з острова Луд'с. Та мешканці сього острова маніфестаційно запротестували проти сього „насильства" і одноголосно рішили не вступати до армії. Довідавши ся про сю постанову, правительство виделеґувало на остров своїх представників. Вони приїхали лодкою до берегів острова, де на них вже чекали ті матери, які мали синів у військовім віцї. Матери почали кидати на урядників гнилими яйцями, рибами і вареними бараболями. Таким чином правительственні комісарі не висїли на остров, а мешканці не дали на війну ані одного жовніра. — Остров став ся відтепер независимою одиницею. Мешканці сього острова зірвали всякі зносини зі стейтом Мейн і з державою. Вони заперестали інтересувати ся стейтовою і державною політикою та заперестали платити стейтови і державі податок. Всї кошти адмінїстрації острова мешканці покривають самі, а школи удержує стейт. — Рік тому стейтове правительство, думаючи, що вже проминуло непорозуміне між стейтом і островом Луд'с, хотіло прилучити сей остров до стейту. Але мешканці сього острова обурили ся на таку пропозицію і відкинули її; а стейтові власти не мають закона, на основі котрого могли би силою прилучити сей остров до стейту. Тепер власти обдумують способи, при помочи котрих можна би прийти до порозуміня з мешканцями острова Луд'с. — Коли тепер Злучені Держави виповіли війну Німеччині, остров Луд'с заявив, що остаєть ся невтральним. Коли конґрес ухвалив закон про примусову військову службу, мешканці острова заявили, що сей закон їх не обовязує... Колиж правительство вислало просьбу до мешканців острова в справі рекрутів, вони тоді зібрали ся і рішили, щоби остров приступив до союза зі Злученими Державами у війні з Німеччиною, а рівночасно ухвалили дати американській армії девять (9) жовнірів. — всьо, що повисше записано, виглядає трохи дивним, але нюйорський „Таймс" каже, що се чиста правда...

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Француське правительство позичило Україні 180,000,000 франків.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 20, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

„Манчестер Ґардіян" (ч. 22.-301, з 29. січня 1918) доносить, що в Анґлії підносили ся голоси, щоби Українську Центральну Раду признати яко правительство України і поробити відповідні кроки, щоби Україна провадила дальше війну. Такісамі голоси піднесли у Франції міністри Пішон і Клемансо. Француське правительство дало Україні навіть позичку в сумі 180,000.000 франків і вислало там свою військову місію, думаючи сим удержати Україну у дальшій війні проти Німеччини.

Ґраф Чернін про австрійсько-українську і українсько-польську границю.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 20, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Ґраф Чернін, австро-угорський міністер заграничних справ, говорячи в четвер (24. січня 1918) перед комітетом для заграничних справ Австро-Угорщини, заявив, що мир з Україною вже недалеко. Щодо спільних границь Австрії й України ґраф Чернін заявив, як довго Україна не буде мати точно означених всїх своїх границь, то границя між нею а Австрією остане тасама, що була перед війною між Австрією і Росією. — Щодо полагодженя польско справи ґраф Чернін сказав, що сю справу будуть рішати самі Поляки, але часть українсько-польської границі мусить визначити берестьлитовська конференція. „Ми — говорив ґраф Чернін — сподїваємо ся, що ні Поляки ні Українці щодо їх границь не будуть мати найменьших жалів, бо сї границї визначить ся після волі інтересованого населеня".

Ґерб України.

Дня 15. падолиста 1918 року — як доносить київська „Нова Рада" — в клюбі „Родина" відбули ся збори комісії по виробленю ґербу України. Комісію скликало міністерство просьвіти з представників наукових інституцій, мистецтва та з фахових ґербознавців.

Деякі „міністри" большевицької ради на Україні і її мирові делеґати.

Дня 31. січня б. р. на раннім засїданю мирової делеґації у Берестю Литовськім Троцький заявив, що приїхали три делеґати від ради робітничих і жовнірських депутатів на Україні, які хочуть взяти участь у мирових переговорах. Сими делеґатами є: Медведев, предсїдатель екзекутивного комітету української ради (в Харкові); Шахрай, міністер військових справ у кабінеті харківської української ради, і Сатомский, міністер просьвіти в кабінеті харківської української ради.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Вся управна рілля в Італії перейшла під контролю правительства.

Італійська палата послів ухвалила проект про аґрарну мобілїзацію. Проект наказує правительству переняти управну ріллю під свою контролю, поробити заходи для справленя неуправлених земель і т. п. Міністер рільництва має контролювати всї земні продукти, в потребі може орґанізувати робучу армію і має постарати ся про всьо, чого бракує, а що є потрібне до управи землї. Коли сей проект перейде в палатї панів, тоді він стане законом.

Швеція богатіє.

Загальний прихід шведського державного банку за 1917 рік виносить 8,000.000 долярів, у протиставленю до приходу за 1916 рік, який виносив 2,600,000 долярів. Протягом 1917 року в Швеції заложено 1.200 нових спілок із нагромадженим капіталом 575,-000.000 долярів

Зміна календаря в Московщині.

Дня 14. лютого 1918 року большевицьким указом в Московщині і в прочій Росії, яка остаєть ся під владою большевиків, заведено систему численя днів після календаря ґриґоріянського (нового стилю). Зміна календаря в Московщині наступила в той спосіб, що замісць 1. лютого почато числити відразу 14. лютого.

38.000 розводів у Петроґраді.

Петроґрадські часописи доносять, що зараз по виданю большевицького декрету про супружеські розводи в Петроґраді внесено відразу 38.000 аплікацій о розвід.

Просять, аби царя і родину вислати за границю.

Кілька великих князів і великих княгинь вислали просьбу до большевицького правительства, щоби воно позволило бувшому російському цареви і його родині, які тепер перебувають у Тобольску на Сибіри, виїхати за границю, до Франції або Анґлії. Вони кажуть, що Николай Романов є готовий зречи ся всяких прав і претенсій до російського престола.

Московську церкву зрабовано на 15,000.000 долярів.

Богату катедру православного патріярха у Москві обкрадено на 75,000.000 рублів (15,000.000 долярів після теперішного численя). Вкрадено дорогоцінні мітри, ризи і жезл. Само золото важило 400 фунтів.

„Любім ся як брати, але рахуймо ся як Жиди", навіть в політицї.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 20, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Телєґрама з Будапешту до „Франкфуртер Цайтунґ" доносить, що ґраф Еміріх Каролї передав угорським військовим властям скарґу на свого стриечного брата, ґрафа Михайла Каролія, провідника угорської независимої партії. Ґраф Еміріх оскаржує ґрафа Михайла о зраду на велику степень.

Продукція пива в Австрії.

Остання урядова статистика Австро-Угорщини виказує, що протягом війни продукція пива в державі упала о 92%.

КОЛИ КОМУ ТЯЖКО намовити несьвідомого Українця до читаня своєї ґазети, то се не повинно знеохочувати чесних Українців від дальшої аґітації. А от редактори не знеохочують ся писати, хоч часто за їх працю їх ще й лають. Спільна праця всїх людий доброї волї мусить колись увінчати ся успіхом. Тому намовляйте кождого до передплати на „Свободу".